

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการผลิตสื่อวีดิทัศน์พระราชบัญญัติอาหาร (ฉบับแก้ไขใหม่)

โดย ดร. วรวิทย์ อารีกุล และคณะ
นำเสนอ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
สิงหาคม 2551

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการผลิตสื่อวีดิทัศน์พระราชบัญญัติอาหาร (ฉบับแก้ไขใหม่)

คณะผู้วิจัย	สังกัด
ดร. วรวิทย์ อารีกุล	คณะอุตสาหกรรมเกษตร
นางสาวพัชณี อินทรลักษณ์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
นายอมรพันธ์ ลูกอินทร์	กองควบคุมอาหาร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
นายสายันต์ รวดเร็ว	กองควบคุมอาหาร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
นายนครินทร์ ภาระมรทัต	กองควบคุมอาหาร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
นางสาวอรสา จงวรกุล	กองควบคุมอาหาร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

คณะที่ปรึกษา

นพ. ชาทรี ชื่นบาน

เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
กระทรวงสาธารณสุข

ภก. มานิตย์ โพธิ์พัฒนชัย

รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
กระทรวงสาธารณสุข

นพ. นิพนธ์ โพธิ์พัฒนชัย

รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
กระทรวงสาธารณสุข

ดร. ทิพย์วรรณ ปริญญาศิริ

ผู้อำนวยการกองอาหาร
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

คุณไพโรจน์ แก้วมณี

กลุ่มกฎหมายอาหารและยา
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

คุณนฤมล โกมลเสวิน

ที่ปรึกษาด้านกฎหมายกองควบคุมอาหาร
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

คุณยุทธนา นรภูมิพิทักษ์

ที่ปรึกษากองควบคุมอาหาร
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

รศ. ดร. ประภาพร ขอไพบูลย์

คณะอุตสาหกรรมเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

Executive Summary

หัวข้อโครงการวิจัย : โครงการผลิตสื่อวีดิทัศน์พระราชบัญญัติอาหาร (ฉบับแก้ไขใหม่)

1. สื่อวีดิทัศน์ชุดที่ 1 “พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. 2551”

สื่อวีดิทัศน์ชุดที่ 1 เป็นวีดิทัศน์ความยาว 20 นาที มีเนื้อหาแสดงให้เห็นถึงภาวะวิกฤติที่คุกคามประเทศไทยด้านความมั่นคงทางอาหาร ที่ส่งผลกระทบต่อกากับดูแลห่วงโซ่อุปทานด้านอาหาร (Food supply chain) ด้านอาหาร โดยมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

- ผลกระทบจากภาวะวิกฤติที่คุกคาม ไม่ว่าจะเป็นกระแสการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย และการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกที่ทำให้การกำกับดูแลห่วงโซ่อุปทานด้านอาหารต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคในการกำกับดูแล โดยการแบ่งปัจจัยต่างๆ แบ่งออกเป็น 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน และปัจจัยด้านการผลิต ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งระบบห่วงโซ่อุปทานด้านอาหาร
- ระบบการกำกับดูแลห่วงโซ่อุปทานของประเทศไทยประกอบด้วยหน่วยงานรัฐที่ทำหน้าที่ นับจากการเพาะปลูก เลี้ยง จนถึงการบริโภค มากกว่า 30 หน่วยงาน ทั้งหน่วยงานระดับกระทรวง จนถึงระดับท้องถิ่น ที่ต่างมีบทบาทหน้าที่และกฎหมายรองรับการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันไป ทั้งในด้านกฎหมาย และการบังคับใช้ตลอดห่วงโซ่อุปทาน การทำงานที่ขาดการประสานนโยบายและการบูรณาการในการดำเนินงานทำให้เกิดจุดอ่อน ทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาความไม่ปลอดภัยด้านอาหารได้อย่างครบวงจร ส่งผลให้การกำกับดูแลภาคการผลิตและการกระจายอาหารตลอดห่วงโซ่ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
- การแนะนำพระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ เป็นพระราชบัญญัติที่ทำให้เกิดองค์กรกลางระดับนโยบาย อันได้แก่ คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย กลยุทธ์ ตลอดจนติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการด้านอาหารของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทาน รวมทั้งบททวนและประเมินผลการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โดยเฉพาะองค์ประกอบและหน้าที่ของคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ อีกทั้งยังระบุนิยามที่สำคัญของพระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ได้แก่ ความมั่นคงด้านอาหาร และอาหารศึกษา
- ประโยชน์ที่จะได้รับทั้งต่อส่วนรวม หน่วยงานรัฐ ผู้ผลิตและผู้บริโภค

2. สื่อวีดิทัศน์ชุดที่ 2 “พระราชบัญญัติอาหารฉบับใหม่เพื่อคนไทย”

สื่อวีดิทัศน์ชุดที่ 2 เป็นวีดิทัศน์ความยาว 13 นาที มีเนื้อหาแสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นในปัจจุบัน อันเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบการทำงานด้านความปลอดภัยอาหารของ

ประเทศไทย ที่ทำให้เกิดความจำเป็นในการปรับปรุงพระราชบัญญัติอาหารที่ใช้ในปัจจุบัน โดยมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

- ประเทศไทยมีกฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของอาหารโดยตรง ได้แก่ พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ที่มีบทบัญญัติเกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตและการนำเข้าอาหาร เพื่อการบริโภคภายในประเทศ โดยมีกระทรวงสาธารณสุขทำหน้าที่รับผิดชอบ พระราชบัญญัตินี้ได้ถูกใช้ในการคุ้มครองผู้บริโภคมานานกว่า 28 ปี แล้ว แต่จากสภาพสังคมและเทคโนโลยีที่รุดหน้า รวมทั้งอุบัติการณ์ของโรคใหม่ๆ ล้วนส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการด้านอาหารของภาครัฐ โดยมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหาร ได้แก่ ผู้บริโภคและการรับสื่อ, อาหารโลกยุคใหม่, โรคจากการบริโภคอาหาร, ผู้ประกอบการ, ภาครัฐ, เศรษฐกิจ อันก่อให้เกิดผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำให้เกิดความล่าช้าและไม่ทันการณ์ รวมทั้งการต้องปฏิบัติตามกฎกติกาสากลของการค้าระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก ทำให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติ

- ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงและแก้ไขเนื้อหา รายละเอียดในพระราชบัญญัติอาหารฉบับ พ.ศ. 2522 เป็นอันมาก ทั้งในส่วนการทำงานของภาครัฐและส่วนความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ โดยมีสาระสำคัญอยู่ 3 ประการ คือ การเพิ่มประสิทธิภาพด้านการคุ้มครองผู้บริโภค, การเพิ่มความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ และการเพิ่มความเชื่อมั่นและความเข้มแข็งทางการค้าในเวทีโลก ด้วยการใช้นโยบายรับรอง, การนำผู้เชี่ยวชาญเฉพาะมาประเมินความปลอดภัย, การกำหนดให้อาหารนำเข้าต้องผ่านด่านตรวจสอบอาหาร, การควบคุมการโฆษณา, การปรับปรุงอำนาจรัฐมนตรีและสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, การเรียกคืนสินค้า, บทลงโทษ, ระบบการประกันคุณภาพ, นักวิชาการด้านอาหาร ความรับผิดชอบเนื่องจากอาหาร รวมทั้งระบบเตือนภัยด้านอาหาร เป็นต้น

- ประโยชน์ที่จะได้รับทั้งต่อส่วนรวม หน่วยงานรัฐ ผู้บริโภคและผู้ประกอบการด้านอาหาร

3. สื่อแผ่นพับ

แผ่นพับสรุปปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบการทำงานด้านความปลอดภัยอาหารของประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- ทำไมต้องมี... พ.ร.บ. อาหารฉบับใหม่ เป็นส่วนที่ระบุปัจจัยสำคัญที่เป็นแรงผลักดันให้มีการปรับปรุง พ.ร.บ. อาหาร ไว้ 6 ประการ ได้แก่ สิทธิขั้นพื้นฐานของผู้บริโภค, ระบบเศรษฐกิจภายในและภายนอกประเทศ, การสื่อสารและการตลาด, รูปแบบอาหารและเทคโนโลยีทางการผลิตใหม่ๆ, ปัญหาสาธารณสุข และ ข้อจำกัดภาครัฐ

- สาระสำคัญของกฎหมายที่ปรับปรุง แบ่งเป็น 3 ประการใหญ่ๆ ดังนี้ การเพิ่มประสิทธิภาพด้านการคุ้มครองผู้บริโภค, การเพิ่มความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ และการเพิ่มความเชื่อมั่นและความเข้มแข็งทางการค้าในเวทีโลก

- เป้าหมาย การปรับปรุง พ.ร.บ. อาหาร เป็นส่วนที่ระบุประโยชน์ที่จะเกิดกับภาคส่วนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ผู้บริโภค ผู้ประกอบการ และ ภาครัฐ

การสื่อสารและสร้างความเข้าใจร่วมกัน เพื่อให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอาหารทั้งภาครัฐและเอกชนสาธารณะได้รับทราบและเข้าใจถึงประเด็นความสำคัญและความจำเป็นในตราพระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติและในการปรับปรุงพระราชบัญญัติอาหาร จึงมีความสำคัญอย่างมาก เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้ตระหนักถึง สาเหตุและปัญหาอันเป็นที่มาของพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับนี้ รวมทั้งแนวทาง ประโยชน์ที่จะได้รับ รวมทั้งผลกระทบที่อาจมีต่อการดำเนินงานของผู้ที่เกี่ยวข้อง และประชาชน อันจะทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว รวมทั้งการเตรียมความพร้อมในการรองรับการบังคับใช้กฎหมายทั้ง 2 ฉบับด้วย เพื่อให้พระราชบัญญัติสามารถดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อันเป็นผลประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติ

4. การเผยแพร่

การเผยแพร่สื่อวีดิทัศน์ชุดที่ 1 “พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. 2551” โดยการจัดส่งไปยังหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานเอกชนรวมทั้งสิ้น 465 ชุด สื่อชุดที่ 2 “พระราชบัญญัติอาหารฉบับใหม่เพื่อคนไทย” และแผ่นพับ “ถึงเวลาที่คนไทย...จะมี พ.ร.บ. อาหารฉบับใหม่” ยังคงต้องชะลอการเผยแพร่จนกว่า สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาทบทวนความสมบูรณ์ของร่างพระราชบัญญัติความสอดคล้องกับ พ.ร.บ. คณะกรรมการอาหารอีกครั้งหนึ่ง และทางสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาจะได้นำเสนอและเผยแพร่สื่อในเวลาต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยที่สนับสนุนเงินทุนวิจัยในการผลิตสื่อวีดิทัศน์และสื่อสิ่งพิมพ์ รวมทั้งที่ปรึกษา ในการให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งทั้ง แนวทางในการจัดทำสื่อ และความกระตือรือร้นในการตีความข้อกฎหมาย อีกทั้งการให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นในการดำเนินการวิจัยให้แล้วเสร็จลุล่วงสมดังเจตนารมณ์ อนึ่ง หากมีข้อผิดพลาดประการใด คณะผู้วิจัยต้องขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

คณะผู้วิจัย

สิงหาคม 2551

บทคัดย่อ

โครงการนี้ประกอบด้วยการผลิตสื่อวีดิทัศน์และแผ่นพับ อันเป็นส่วนหนึ่งของความร่วมมือระหว่างสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา วีดิทัศน์ชุดที่ 1 “พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหาร พ.ศ. 2551” จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันและสร้างความตระหนักรู้กันอย่างแท้จริงในทุกปัญหาที่มีผลกระทบต่อไปในทุกๆ แง่มุมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตลอดระบบห่วงโซ่การผลิตอาหารของประเทศไทย สาเหตุหลัก 2 ประการได้แก่ กระแสความทันสมัยและโลกาภิวัตน์ ที่ส่งผลให้ปัญหาที่รุนแรงต่างๆ เช่น ความปลอดภัยอาหาร, ประเด็นเรื่องสุขภาพ, การขาดการประสานงานหรือความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ การจัดตั้งคณะกรรมการอาหารแห่งชาติจะเป็นการนำเสนอโครงสร้างการทำงานใหม่ที่ครอบคลุมในทุกๆ แง่มุมทั้งทางด้านความปลอดภัยอาหาร, คุณภาพอาหาร, ความมั่นคงอาหาร และอาหารศึกษา ที่ให้เกิดการดำเนินการมาตรฐานหรือกิจกรรมที่เหมาะสมด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพตลอดห่วงโซ่อาหาร และเกิดความร่วมมือและการประสานการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ ผลประโยชน์ที่ได้รับในความสำเร็จนี้จะในระดับประเทศชาติ

สื่อวีดิทัศน์ชุดที่ 2 เรื่อง “พระราชบัญญัติอาหารฉบับใหม่เพื่อคนไทย” และแผ่นพับได้จัดทำขึ้นเพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ร่วมกันในการปรับปรุงพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ทั้งนี้สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็น กระบวนการแปรรูปอาหาร, พฤติกรรมของผู้บริโภค และการค้าสมัยใหม่ ล้วนก่อให้เกิดอุปสรรคต่อระบบการทำงานของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ดังนั้นจึงได้มีการเสนอหลักการ 6 ประการเพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขพระราชบัญญัติอาหารฉบับใหม่ หลักการดังกล่าวจะนำมาซึ่งประสิทธิภาพและความสำเร็จในการดำเนินการ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาจะสามารถทำงานได้อย่างรวดเร็ว อันจะทำให้เกิดความมั่นใจถึงระดับที่ยอมรับได้ในการปกป้องและสนับสนุนสุขภาพของผู้บริโภค ดังนั้นจึงการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติอาหารให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์

ABSTRACT

The project, one part of cooperation work between Thai research fund and the Food and Drug Administration (Thai-FDA) comprised of 2 DVD presentations and one leaflet. First DVD presentations in title of “ The food committee act B.C. 2551” was constructed with the objectives to make the mutual understanding and truly recognition of problems affecting all aspects relating to operations in food supply chain system in Thailand. Two major causes including modernization and globalization result in serious problems for example, food safety, health issues and inadequacy of networking and cooperation among the national agencies. The establishment of national food committee will propose a new legal framework covering the all aspects in food safety, food quality, food security and food education. The appropriate measures and action will be established with rapid and effective response in the whole food chain. The cooperated and integrate manner among the national agencies will be organized. All benefits, therefore, will be achieved for the nation level.

The DVD of “The new Food act for Thai” and a leaflet were made for mutual recognition in order to revise the Food Act (B.C. 2522). There have been enormous changes in the past decades for example, methods of food production and processing, consumer behavior and modern trades. Those occurrences create the obstacles the working system of Thai FDA. The six principles were proposed to be added into the new Food act. Those principles will be built the effective and successful measures. Thai FDA will work with adequate speed to ensure the acceptable levels in order to protect, and promote the health of the consumer. Therefore, it is clear that the amendment of the Food Act has to be brought up to date.

สารบัญ

	หน้า
Executive Summary	I
กิตติกรรมประกาศ	IV
บทคัดย่อ	V
Abstract	VI
สารบัญ	VII
บทที่ 1 คำนำ	1
บทที่ 2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง	3
บทที่ 3 การดำเนินโครงการ	14
บทที่ 4 ผลการดำเนินการ	16
บทที่ 5 สรุปผลการดำเนินการ	20
เอกสารอ้างอิง	21
ภาคผนวก ก	22
ภาคผนวก ข	33
ภาคผนวก ค	42

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

ระบบการกำกับดูแลห่วงโซ่อาหารของประเทศไทยประกอบด้วยหน่วยงานรัฐที่ทำหน้าที่ นับจากการเพาะปลูก เลี้ยง จนถึงการบริโภค มากกว่า 30 หน่วยงาน ทั้งหน่วยงานระดับกระทรวง จนถึงระดับท้องถิ่น ที่ต่างมีบทบาทหน้าที่และกฎหมายรองรับการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันไป ทั้งในด้านกฎหมาย และการบังคับใช้ตลอดห่วงโซ่อาหาร การทำงานที่มีลักษณะยึดติดกับกรอบภาระหน้าที่ของหน่วยงาน ทำให้ขาดการประสานและการบูรณาการ ในการดำเนินงาน ส่งผลให้การกำกับดูแลภาคการผลิตและการกระจายอาหารตลอดห่วงโซ่ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมีผลกระทบจากภาวะวิกฤตที่คุกคาม ไม่ว่าจะเป็นกระแสการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย (Modernization) และการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก (Globalization) ที่ทำให้การกำกับดูแลห่วงโซ่อาหารด้านอาหาร (Food supply chain) ด้านอาหารต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคในการกำกับดูแล ปัญหาการขาดการประสานนโยบายและการปฏิบัติทำให้เกิดจุดอ่อน และนำมาซึ่งความไม่มีประสิทธิภาพในการบริหารงานเท่าที่ควร จึงทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาความไม่ปลอดภัยด้านอาหารได้อย่างครบวงจร ดังนั้น **พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. 2551** จึงได้บัญญัติขึ้นเพื่อให้มีองค์กรกลางระดับนโยบาย อันได้แก่ คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย กลยุทธ์ ตลอดจนติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการด้านอาหารของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อาหาร รวมทั้งทบทวนและประเมินผลการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

ประเทศไทยมีกฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของอาหารโดยตรง ได้แก่ พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ที่มีบทบัญญัติเกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตและการนำเข้าอาหาร เพื่อการบริโภคภายในประเทศ โดยมีกระทรวงสาธารณสุขทำหน้าที่รับผิดชอบ พระราชบัญญัตินี้ได้ถูกใช้ในการคุ้มครองผู้บริโภคมานานกว่า 28 ปี แล้ว แต่จากสภาพสังคมและเทคโนโลยีที่รุดหน้า รวมทั้งอุบัติการณ์ของโรคใหม่ๆ ล้วนส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการด้านอาหารของภาครัฐ ทำให้เกิดความล่าช้าและไม่ทันการณ์ รวมทั้งการต้องปฏิบัติตามกฎกติกาสากลของการค้าระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงและแก้ไขเนื้อหา รายละเอียดในพระราชบัญญัติอาหารฉบับ พ.ศ. 2522 เป็นอันมาก ทั้งในส่วนการทำงานของภาครัฐและ ส่วนความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างความเข้าใจพื้นฐานถึงสถานการณ์ความปลอดภัยอาหารของประเทศไทยที่กำลังเผชิญอยู่ในภาวะวิกฤตทั้งทางสังคมและทางเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งยังนำเสนอแนวคิดของการปรับปรุงพระราชบัญญัติอาหารให้เกิดความทันสมัยและคล่องตัวจึงเกิดขึ้น โดยมีสาระสำคัญอยู่ 3 ประการ คือ การเพิ่มประสิทธิภาพด้านการ

คุ้มครองผู้บริโภค, การเพิ่มความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ และการเพิ่มความเชื่อมั่นและความเข้มแข็งทางการค้าในเวทีโลก

การสื่อสารและสร้างความเข้าใจร่วมกัน เพื่อให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอาหารทั้งภาครัฐและเอกชนสาธารณะได้รับทราบและเข้าใจถึงประเด็นความสำคัญและความจำเป็นในตราพระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติและในการปรับปรุงพระราชบัญญัติอาหาร จึงมีความสำคัญอย่างมาก เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้ตระหนักถึง สาเหตุและปัญหาอันเป็นที่มาของพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับนี้ รวมทั้งแนวทาง ประโยชน์ที่จะได้รับ รวมทั้งผลกระทบที่อาจมีต่อการดำเนินงานของผู้ที่เกี่ยวข้อง และประชาชน อันจะทำให้เกิดความร่วมมือในการปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว รวมทั้งการเตรียมความพร้อมในการรองรับการบังคับใช้กฎหมายทั้ง 2 ฉบับด้วย เพื่อให้พระราชบัญญัติสามารถดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อันเป็นผลประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติ

2. วัตถุประสงค์

เพื่อผลิตสื่อวีดิทัศน์ที่ใช้ในการสื่อสารและประกอบการสร้างความเข้าใจถึงเหตุผลและหลักการในการร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหาร พ.ศ. 2551 และ เพื่อผลิตสื่อวีดิทัศน์และสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการสื่อสารและประกอบการสร้างความเข้าใจถึง สาเหตุและความจำเป็น รวมทั้งหลักการในการปรับปรุงพระราชบัญญัติอาหาร ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน และบุคคลทั่วไป เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการบังคับใช้กฎหมายทั้ง 2 ฉบับ

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับและหน่วยงานที่จะใช้

เป็นสื่อวีดิทัศน์และสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสื่อสารความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญและความจำเป็นในการปรับปรุงกฎหมายอาหาร หลักเกณฑ์และแนวทางที่ใช้ในการแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีเป้าหมายให้บุคคล หน่วยงานและองค์กรต่างๆ นำไปเผยแพร่

4. ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 การผลิตสื่อวีดิทัศน์ “พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหาร พ.ศ. 2551”

ความยาว 20 นาที

ส่วนที่ 2 การผลิตสื่อวีดิทัศน์ “พระราชบัญญัติอาหารฉบับใหม่เพื่อคนไทย”

ความยาว 13 นาที

ส่วนที่ 3 การผลิตแผ่นพับ “ถึงเวลาที่คนไทย...จะมี พ.ร.บ. อาหารฉบับใหม่”

5. ระยะเวลาทำการวิจัย

สิงหาคม 2550-สิงหาคม 2551

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.1 สาเหตุและที่มา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีพื้นฐานการเกษตรกรรม และเป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ สามารถผลิตอาหารได้อย่างเพียงพอต่อประชากรในประเทศและยังสามารถส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร มีรายได้จากการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารประมาณ 564,000 ล้านบาท มีการส่งออกในอันดับที่ 15 ของโลกโดยมีส่วนแบ่งทางการตลาดประมาณ 2 เปอร์เซ็นต์ ประเทศไทยจึงถือเป็นแหล่งผลิตทางการเกษตรที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก อย่างไรก็ตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย (Modernization) และการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก (Globalization) ไม่ว่าจะเป็นสภาพสังคมและวัฒนธรรมการบริโภค พฤติกรรมผู้บริโภค ความต้องการดังกล่าวส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องปรับปรุง/เปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตอาหารเป็นอาหารที่สำเร็จรูป หรือ อาหารพร้อมบริโภค นอกจากนี้ การอุบัติขึ้นของภัยคุกคามใหม่ๆ ในห่วงโซ่อุปทานของอาหาร ไม่ว่าจะเป็น โรคใหม่ๆ, อันตรายจากสารเคมีใหม่ๆ, เทคโนโลยีสมัยใหม่, ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ, สภาพเศรษฐกิจ ภาวะโลกร้อน และภัยพิบัติจากธรรมชาติ อีกทั้งความทันสมัยของการคมนาคมทำให้การแพร่กระจายของอันตรายต่างๆ ใช้เวลาสั้นๆ และระบบสารสนเทศในปัจจุบันทำให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วหมด เกิดการขยายตัวทางการค้า, การสร้างตลาด, การโฆษณาประชาสัมพันธ์ในสื่อต่างๆ กลายเป็นกลไกสำคัญในการสร้างตลาด ที่กระตุ้นให้ภาพลักษณ์ที่ทำให้เกิดการบริโภคอย่างไม่ถูกต้อง สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบทำให้ไม่สามารถดูแลจัดการระบบห่วงโซ่อุปทานอาหารของประเทศได้อย่างครอบคลุม ไม่ว่าจะเป็นด้านความมั่นคงทางอาหาร, ความปลอดภัยด้านอาหาร, คุณภาพอาหาร รวมทั้งการศึกษาด้านอาหาร (ประภาพร และคณะ, 2550)

2.2 พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. 2551

ระบบการกำกับดูแลห่วงโซ่อาหาร ประกอบด้วยหน่วยงานรัฐที่ทำหน้าที่ นับจากการเพาะปลูกเลี้ยง จนถึงการบริโภค มากกว่า 30 หน่วยงาน ทั้งหน่วยงานในกระทรวงสาธารณสุข, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กระทรวงมหาดไทย, กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม จนถึงหน่วยงานราชการระดับทบวง กรม และท้องถิ่น ที่ต่างมีบทบาทหน้าที่และกฎหมายรองรับการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ลักษณะของการปฏิบัติงานในมิติที่แตกต่างกันในขอบเขตจำกัด ประกอบกับจากกระแสการเปลี่ยนแปลงดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ล้วนส่งผลกระทบทำให้การกำกับดูแลระบบห่วงโซ่อุปทานอาหารของประเทศต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคในการกำกับดูแล ปัญหาการขาดการประสานนโยบายและการปฏิบัติทำให้เกิดจุดอ่อน และนำมาซึ่งความไม่มีประสิทธิภาพในการบริหารงานเท่าที่ควร จึงทำให้

ไม่สามารถแก้ปัญหาของระบบการกำกับดูแลด้านอาหารได้อย่างครบวงจร ประกอบกับยังขาดนโยบาย และยุทธศาสตร์เกี่ยวกับความมั่นคงด้านอาหาร ทั้งในยามปกติและยามฉุกเฉิน ตลอดจนการป้องกันใช้ อาหารในการก่อการร้าย รวมทั้งการให้การศึกษาด้านอาหารให้ทันต่อสถานการณ์ของสังคมโลกที่ เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว (รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ, 2551)

จากปัญหาดังกล่าวจึงได้มีการตราพระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. 2551 เกิด เป็นคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ เป็นองค์กรกลางที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ มี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงหรือผู้บริหารหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อาหาร รวมกว่า 15 หน่วยงาน เป็นกรรมการ มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาเป็นเลขานุการ และผู้อำนวยการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติเป็นเลขานุการร่วม ทำหน้าที่ กำหนด นโยบายและยุทธศาสตร์ด้านอาหาร โยให้คำนิยามในมิติต่างๆ ทั้ง 4 มิติ (ราชกิจจานุเบกษา, 2551) ดังนี้คือ

- 1) **คุณภาพอาหาร** คือการที่อาหารมีคุณลักษณะทางกายภาพและส่วนประกอบที่พึงจะมี รวมถึง คุณค่าทางโภชนาการที่เหมาะสม
- 2) **ความปลอดภัยด้านอาหาร** คือการจัดการให้อาหารและสินค้าเกษตรที่นำมาเป็นอาหารบริโภค สำหรับมนุษย์มีความปลอดภัย โดยไม่มีลักษณะที่จะก่อให้เกิดอันตรายหรือผลกระทบต่อสุขภาพ
- 3) **ความมั่นคงทางอาหาร** คือการเข้าถึงอาหารที่มีอย่างเพียงพอสำหรับการบริโภคของประชาชน ภายในประเทศ อาหารมีความปลอดภัยและมีคุณค่าทางโภชนาการเหมาะสมตามความ ต้องการตามวัยเพื่อการมีสุขภาพที่ดี รวมทั้ง การมีระบบเกื้อหนุน รักษาความสมดุลของระบบ นิเวศวิทยา และความคงอยู่ของฐานทรัพยากรอาหารทางธรรมชาติของประเทศทั้งในภาวะปกติ หรือเกิดภัยพิบัติ สาธารณภัยหรือการก่อการร้ายอันเกี่ยวเนื่องจากอาหาร
- 4) **อาหารศึกษา** คือกระบวนการส่งเสริม พัฒนาและวิจัย เพื่อให้ความรู้ ความตระหนัก และ พฤติกรรมที่ถูกต้องในห่วงโซ่อาหารและในการบริโภคด้านอาหาร

จากนิยามขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ หรือ FAO ที่กำหนดไว้ว่า “ความ มั่นคงด้านอาหาร หมายถึง การที่ประชาชนมีอาหารอย่างเพียงพอต่อการบริโภค และสามารถเข้าถึง อาหารได้ในทุกพื้นที่ โดยอาหารต้องมีความปลอดภัยและคุณค่าทางโภชนาการที่เหมาะสมตามความ ต้องการของร่างกาย ไม่เป็นโรคทุพโภชนาการและโรคอื่นๆ” นั้นมีความสอดคล้องกับนิยามที่ระบุไว้ใน พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหาร อย่างไรก็ตาม ในนิยามความมั่นคงด้านอาหารนั้นได้ระบุถึง คุณภาพและความปลอดภัยด้านอาหารรวมอยู่ด้วย นอกจากนี้ในคำนิยามยังได้มีการขยายขอบเขต เพิ่มเติมและครอบคลุมถึงการจัดให้มีระบบที่ช่วยเกื้อหนุนและรักษาสมดุลของระบบนิเวศวิทยา ตลอดจนฐานทรัพยากรอาหารทางธรรมชาติของประเทศ อีกทั้งยังครอบคลุมทั้งในภาวะปกติหรือเกิด

ภัยพิบัติ สาธารณภัย หรือการก่อการร้ายอันเกี่ยวเนื่องมาจากอาหาร แสดงถึงความละเอียดรอบคอบในการจัดการด้านอาหารในภาพรวมของประเทศ

อาหารศึกษา เป็นกลไกที่นับว่าสำคัญยิ่ง ที่มีขอบเขตในกระบวนการส่งเสริม พัฒนา วิจัย และการถ่ายทอดองค์ความรู้ไปสู่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลิตอาหาร เพื่อให้เกิดการผลิตและการกระจายอาหารที่ปลอดภัย อีกทั้งเพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความตระหนักและพฤติกรรมที่ถูกต้องในการบริโภคอาหาร แสดงให้เห็นการสร้างเสริมความเข้มแข็งและความแข็งแกร่งให้กับทุกภาคส่วนที่มีส่วนร่วมในห่วงโซ่อุปทานด้านอาหาร รวมทั้งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานให้อาหารมีคุณภาพ ปลอดภัยและมีความเพียงพอ

ตามมาตรา 10 ของพ.ร.บ. คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. 2551 หน้าที่ของคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ (ราชกิจจานุเบกษา, 2551) คือ

- (1) เสนอนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพอาหาร ความปลอดภัยด้านอาหาร ความมั่นคงด้านอาหาร และอาหารศึกษา รวมทั้งจัดทำแผนเผชิญเหตุและระบบเตือนภัยด้านอาหาร ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่
- (2) จัดให้มี หรือส่งเสริม สนับสนุนให้มีกระบวนการในการพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพอาหาร ปลอดภัยด้านอาหาร ความมั่นคงด้านอาหารและอาหารศึกษา เพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย
- (3) ให้คำแนะนำในการออกประกาศตามมาตรา ๑๒ ที่ว่าด้วยการประกาศเขตพื้นที่ใดที่สงวนไว้เพื่อประโยชน์ด้านความมั่นคงด้านอาหารเป็นการชั่วคราว ในภาวะที่เกิดภัยพิบัติ สาธารณภัย หรือการก่อการร้ายอันเกี่ยวเนื่องจากอาหารอันเป็นภัยที่ร้ายแรงและฉุกเฉินอย่างยิ่ง
- (4) ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพอาหาร ปลอดภัยด้านอาหาร ความมั่นคงด้านอาหาร และอาหารศึกษา
- (5) กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายและยุทธศาสตร์ตาม (1) อำนาจการแก้ไขปัญหา รวมทั้งเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาปัญหาจากการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่างๆ ซึ่งปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎระเบียบของแต่ละหน่วยงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพอาหาร ปลอดภัยด้านอาหาร ความมั่นคงด้านอาหารและอาหารศึกษา
- (6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น หรือตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าคณะกรรมการอาหารแห่งชาตินี้จะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านอาหารโดยตรง โดยทำหน้าที่ในการกำกับดูแลและประสาน งานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ให้เกิดความร่วมมือใน

การทำหน้าที่ด้านการจัดการและดำเนินการด้านอาหารในภาพรวมของประเทศ รวมทั้งทำหน้าที่ในการตัดสินใจ หรือกำหนดนโยบายที่เป็นภาพรวมของประเทศ นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้นการดำเนินการจึงครอบคลุมตลอดห่วงโซ่การผลิตอาหาร อีกทั้งยังทำให้เกิดความชัดเจนในหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานในพื้นที่ หน่วยงานกลาง และผู้ดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับอาหาร รวมถึงผู้บริโภคอีกด้วย

2.3 พระราชบัญญัติอาหาร

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 เป็นกฎหมายอาหารฉบับเดียวในประเทศที่ใช้คุ้มครองผู้บริโภคทางด้านความปลอดภัยของอาหาร (Food Safety) เพราะความไม่ปลอดภัยในเรื่องอาหารเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทย และทั่วโลก เนื่องจากความมั่นคงของรัฐ มีพื้นฐานมาจากสุขภาพที่ดีของประชาชน อันเป็นผลจากการบริโภคอาหารที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ ครบตามหลักโภชนาการและปลอดภัย รวมทั้งไม่ก่อให้เกิดการสะสมของอันตรายต่อสุขภาพในระยะยาว นอกจากนี้ความไม่ปลอดภัยของอาหาร ยังมีผลกระทบต่อผลิตผลการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร ที่จำหน่ายในประเทศ และการส่งออก จึงย่อมมีผลต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยรวม (วิพิสัย และคณะ, 2551)

2.3.1 การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์อาหาร

ปัจจุบันการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหาร อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522 ไม่สามารถรองรับการคุ้มครองผู้บริโภคได้ครบวงจรตลอดห่วงโซ่อาหาร ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (วิพิสัย และคณะ, 2551) ได้แก่

1) ผู้บริโภคและการรับสื่อ

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย (Modernization) ส่งผลต่อวิถีการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ทำให้สังคมและวัฒนธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก โดยเฉพาะพฤติกรรมผู้บริโภคอาหาร ทำให้เกิดความเสี่ยงต่ออันตรายทั้งทางจุลินทรีย์ สารเคมีและอื่นๆ ซึ่งมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น ความต้องการของผู้บริโภคดังกล่าวส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตอาหารเป็นอาหารที่สำเร็จรูป หรือ อาหารพร้อมบริโภค ทำให้เกิดอันตรายใหม่ๆ ขึ้นมากมาย นอกจากนี้ความทันสมัยและหลากหลายของสื่อสารสนเทศในปัจจุบัน อาทิเช่น อินเทอร์เน็ต วิทยุ โทรทัศน์ และ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น ทำให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว ไร้พรมแดน เกิดการขยายตัวทางการค้ารวมทั้งการสร้างตลาดรูปแบบใหม่ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ในสื่อต่างๆ กลายเป็นกลไกสำคัญและเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างสูงต่อพฤติกรรมผู้บริโภคและกระตุ้นให้ภาพลักษณ์ที่ทำให้เกิดการบริโภคอย่างไม่ถูกต้องเมื่อผู้บริโภคขาดความรู้ หรือขาดการพิจารณาและไตร่ตรอง ทำให้เกิดการบริโภคที่ไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ ส่งผลให้เกิดความเสี่ยง

ต่อโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ต่างๆ เช่น มะเร็ง ความดันโลหิตสูง โรคอ้วน ทำให้คุณภาพชีวิตลดลงและเกิดภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลมากขึ้น

นอกจากนี้ยังมีการเรียกร้องสิทธิในการคุ้มครองผู้บริโภคขั้นพื้นฐาน ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัย ทั้งนี้ผู้บริโภคอาจใช้สิทธิในการฟ้องร้อง เรียกร้องสิทธิและความเป็นธรรม ดังนั้นรัฐบาลจึงจำเป็นต้องกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยของผู้บริโภคให้ชัดเจน และต้องออกกฎหมายที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติอื่นๆ เพื่อให้การดำเนินการคุ้มครองผู้บริโภคมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

2) โรคจากการบริโภคอาหาร

ปัจจุบันผู้บริโภคได้รับข่าวสารและความรู้อย่างรวดเร็ว ทำให้ตระหนักถึงอันตรายที่แฝงมากับอาหาร การระบาดของโรคชนิดใหม่ๆ ในสัตว์และพืชที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน จึงไม่มีรายงานการประเมินความเสี่ยงที่เกิดจากโรคใหม่ๆ เหล่านั้น รวมทั้งยังขาดหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มารองรับผลของการอุบัติของโรคใหม่ๆ นี่จึงส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภคด้านความปลอดภัยของอาหารอย่างรุนแรง เช่น โรควัวบ้า และ โรคไข้หวัดนก เป็นต้น ดังนั้นทุกประเทศจึงได้กำหนดมาตรการที่เข้มงวดในการจัดการปัญหาโรคระบาดนี้ เช่น การทำลายไก่ในพื้นที่และบริเวณโดยรอบที่มีการระบาด นอกจากนี้ ประเทศคู่ค้าอาจใช้มาตรการ Precautionary ในการนำเข้าสินค้า ซึ่งเสมือนกับการกีดกันทางการค้าอย่างอ้อมๆ

นอกจากนี้ การเกิดขึ้นของปรากฏการณ์ใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยด้านอาหารซึ่งยังขาดข้อมูลการประเมินความเสี่ยงตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ ปรากฏการณ์ใหม่ๆ เหล่านี้ ได้แก่ อาหารชนิดใหม่และเทคโนโลยีการผลิตใหม่ๆ (Novel Food and Novel Technology) ที่เกิดขึ้นเพื่อสนองตอบความต้องการของผู้บริโภคที่ต้องการความแตกต่าง แปลกใหม่ของผลิตภัณฑ์ รวมทั้งความคาดหวังให้มีสุขภาพที่ดี จึงมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ออกมาหลากหลาย เช่น การใช้ส่วนผสมอาหารซึ่งผลิตด้วยวิธีนาโนเทคโนโลยี วัตถุเจือปนอาหารชนิดใหม่ๆ สารสกัดจากพืชหรือสัตว์ที่ไม่เคยมีประวัติการใช้เป็นอาหาร และวัตถุดิบที่ได้จากการดัดแปรพันธุกรรม (GMOs) ซึ่งผลิตในลักษณะการเติมในอาหาร เช่น อาหารเพื่อสุขภาพ (Health Food) หรือบรรจุในแคปซูล เช่น ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร (Dietary Supplement) เป็นต้น อีกทั้ง การใช้กรรมวิธีการผลิตรูปแบบใหม่ๆ เช่น การฆ่าเชื้ออาหารโดยไม่ใช้ความร้อน ได้แก่ การใช้ความดันสูง (High Hydrostatic Pressure) หรือการใช้สนามไฟฟ้าแบบพัลส์ (Pulsed Electric Field) เป็นต้น ก็ยังขาดหลักฐานรายงานการประเมินความเสี่ยงอีกด้วย

3) ผู้ประกอบการ

ธุรกิจข้ามชาติได้เข้ามาดำเนินธุรกิจและทุ่มทุนจำนวนมากในการขยายกำลังการผลิต ทำให้เกิดการแข่งขันทางการค้า และความต้องการพัฒนาให้ทันต่อธุรกิจสมัยใหม่ของผู้ประกอบการภายในประเทศ เพื่อความอยู่รอดทางธุรกิจที่นับวันจะมีการแข่งขันมากขึ้น จึงเกิดการแข่งขันทางด้าน

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการกระบวนการผลิต เช่น การใช้ความดันสูง และกระแสไฟฟ้าแบบพัลส์ เป็นต้น หรือการนำเอาสารสารเคมีสังเคราะห์ใหม่ๆ หรือสารจากธรรมชาติ ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนมาใช้ในอาหารเพื่อสร้างจุดเด่นให้กับผลิตภัณฑ์ แต่หน่วยงานภาครัฐไม่สามารถดำเนินการประเมินความปลอดภัยได้ทันกับความเร่งรีบของการแข่งขันเชิงธุรกิจ ทำให้ผู้ประกอบการเกิดความล่าช้าในการแข่งขัน และสูญเสียโอกาสทางการตลาดในที่สุด

4) เศรษฐกิจ

การทะลักเข้าของสินค้า จากข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) โดยไม่ได้มีการควบคุมการนำเข้าอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้า ได้เช่นกัน จากผลการสุ่มตัวอย่าง สินค้าอาหารที่นำเข้าบริเวณด่านเชียงแสน จ.เชียงราย พบสินค้าอาหารหลายรายการที่มีสารเคมีต่างๆ ในปริมาณสูงกว่าที่กฎหมายกำหนด เช่น สารตกค้างจากยาฆ่าแมลง ชัลเฟอร์ไดออกไซด์ สารแอฟลาทอกซิน สารปรอทและตะกั่ว คลอแรมฟินิคอล สีสังเคราะห์ ทั้งชนิดที่ไม่อนุญาตให้ใช้ เช่น Allura red, Quinoline Yellow และสีที่อนุญาตให้ใช้แต่ใช้ในปริมาณสูงกว่าเกณฑ์กำหนดหรือพบเชื้อจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรคต่างๆ

นอกจากนี้การขยายวงกว้างของการค้าระหว่างและ การแข่งขันการค้าเสรีทำให้ระบบการค้าเปลี่ยนแปลงไป การค้าข้ามชาติเข้ามามีอิทธิพลมากขึ้น ยังผลกระทบให้กับธุรกิจค้าปลีกขนาดเล็ก เนื่องจากมีเงินทุนสูงจึงจำหน่ายสินค้าหลากหลายชนิดทั้ง สินค้าอาหารที่รับมาจำหน่าย และสินค้าเกษตรต่างๆ ได้แก่ ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ อีกทั้งยังผลิตสินค้าสำเร็จรูปในสถานที่เดียวกัน เช่น อาหารสำเร็จรูปและเบเกอรี่ ที่ส่งผลให้การควบคุมดูแลความปลอดภัยด้านอาหารเป็นไปอย่างยากลำบาก

ภายใต้กระแสการแข่งขันเสรีทางการค้าที่แต่ละประเทศต่างให้ความสำคัญในการดำเนินนโยบายการค้าที่พึงพิงตลาดต่างประเทศมากขึ้น อีกทั้งประเทศไทยเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องปฏิบัติตามพันธกรณีในการยอมรับ และปฏิบัติตามกฎกติกาการค้าสากล และการยอมรับความเท่าเทียมกัน (Equivalency) ซึ่งปัจจุบันมาตรฐานต่างๆ มุ่งเน้นด้านความปลอดภัยของอาหารเพื่อโดยเป็นข้อกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศคู่ค้า (Non-Tariff Barrier) นอกจากนี้ยังนำมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary Measures, SPS) ตามกติกาสากลมาใช้เป็นเครื่องมือกีดกันทางการค้า เช่น การตรวจสอบและกักกัน ณ ด่านนำเข้า, การต้องมีใบรับรองการปลอดศัตรูพืชจากประเทศส่งออก, การตรวจสอบโรงงาน มาตรฐานการผลิตและขึ้นทะเบียนผู้ผ่านการตรวจ และการกำหนดปริมาณสารตกค้างในอาหาร (MRLs) เป็นต้น

ทั้งนี้รวมถึง การเร่งรัดการปรับให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในกลุ่มภูมิภาคอาเซียน และพหุภาคี (ASEAN Plus Three Cooperation) ที่ประเทศกลุ่มอาเซียนได้รวมตัวกันในการเสริมความแข็งแกร่งของระบบความปลอดภัยด้านอาหาร และความพยายามจัดระบบการผลิตอาหารให้อยู่ในระดับมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้สามารถกำกับดูแลความปลอดภัยด้านอาหารในระดับภูมิภาคให้มี

ประสิทธิภาพมากขึ้น และเพิ่มศักยภาพในการต่อรองการค้ากับกลุ่มประเทศอื่นๆ เช่น กลุ่มประเทศอียู กลุ่มประเทศออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ ทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านความปลอดภัยของอาหารต้องปรับปรุงแนวทางในการควบคุมอาหารให้สอดคล้องกับกติกาสากลยิ่งขึ้น เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการปรับปรุงกฎหมายในครั้งนี้

จากสถานการณ์ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ทำให้ปัจจุบันการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหาร อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522 ไม่สามารถรองรับการคุ้มครองผู้บริโภคได้ครบวงจรตลอดห่วงโซ่อาหาร ประกอบกับกระแสโลกาภิวัตน์ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เกิดกระแสความต้องการปรับระบบความปลอดภัยด้านอาหารในระดับสากล ซึ่งคณะกรรมการโครงการมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ (Codex) ได้วางแนวทางและหลักการของระบบการควบคุมของอาหารนำเข้าไว้ คือ ระบบ CCFICS (Codex Committee on Import and Export Food Inspection and Certification Systems) เพื่อเป็นแนวทางในการจัดระบบการควบคุมอาหารนำเข้าที่องค์การการค้าโลก (WTO) ให้การยอมรับ ยังส่งผลกระทบต่อการคุ้มครองผู้บริโภคภายในประเทศเป็นอย่างมาก ดังนั้นการแก้ไขพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522 ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและมาตรฐานสากล จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งยวด เพื่อที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ความปลอดภัยด้านอาหาร เพื่อให้สามารถรองรับสถานการณ์ และรองรับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในปัจจุบัน และเพื่อการปฏิบัติตามหลักการสากลด้านระบบการตรวจสอบและรับรองการนำเข้าและส่งออกอาหาร อีกทั้งรองรับนโยบายของรัฐบาลในการมอบอำนาจให้องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น และการมอบอำนาจให้หน่วยงานหรือองค์กรที่ผ่านการรับรองดำเนินการแทน (วรวิทย์ และคณะ, 2551)

2.3.2 ประเด็นที่สำคัญ

จากการศึกษาโครงสร้างระบบความปลอดภัยอาหารของประเทศ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาสามารถสรุปได้ว่า ประเด็นที่สำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบความปลอดภัยอาหารของประเทศนั้นประกอบด้วย 3 ประเด็น (วรวิทย์ และคณะ, 2551) คือ

1) การเพิ่มประสิทธิภาพด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

- เพิ่มความยืดหยุ่นในการกำกับดูแลให้ทันต่อสถานการณ์ ด้วยการปรับปรุงอำนาจรัฐมนตรีให้สามารถออกกฎหมายครอบคลุมทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องได้ รวมทั้งการขยายขอบข่ายอำนาจบริหารจัดการด้านกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาให้สามารถออกระเบียบรองรับอำนาจรัฐมนตรี เพื่อบริหารจัดการให้เกิดความยืดหยุ่นทันต่อสถานการณ์

- กระจายงานให้องค์กรรัฐหรือเอกชนอื่นที่มีความเชี่ยวชาญ เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและประสิทธิภาพในการตรวจสอบ โดยการใช้ห้องปฏิบัติการภาคเอกชน (LAB) และหน่วยรับรอง (CB) ในการตรวจพิสูจน์ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์และการประเมินระบบประกันคุณภาพของสถานที่ผลิต
- การใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาประเมินความปลอดภัยทางวิชาการใหม่ๆ หรือวิชาการขั้นสูงที่มีความสลับซับซ้อน รวมทั้งการพิจารณาโฆษณาที่กล่าวอ้างทางสุขภาพ
- กำหนดขอบเขตของการควบคุมอาหารให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับสถานการณ์ โดยการกำหนดเพิ่มหรือปรับปรุงนิยาม ซึ่งการกำหนดนิยามศัพท์ต่างๆ ให้สอดคล้องและครอบคลุมกับสถานการณ์ในปัจจุบันและมีความชัดเจนมากขึ้น จะช่วยให้ไม่เกิดความสับสน หรือการตีความเพื่อหลีกเลี่ยงข้อกฎหมายทั้งเจตนา หรือไม่เจตนา
- เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบอาหารนำเข้าที่ด่านอาหารและยา ด้วยการเพิ่มบทบัญญัติให้อาหารนำเข้าต้องผ่านการตรวจที่ด่านอาหารและยา เพื่อป้องกันการทะลักเข้าของสินค้าอาหารโดยไม่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและความปลอดภัย ทำให้สามารถประเมินและควบคุมความปลอดภัยของอาหารที่นำเข้าได้ทั้งหมด
- กำหนดเกณฑ์ที่เอื้อต่อการส่งออกสินค้า อันเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ผลิตอาหารเพื่อการส่งออก จึงให้ได้รับการยกเว้นมิต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัตินี้ แต่กำหนดหน้าที่ให้ผู้ส่งออกแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับอาหารที่ส่งออก เพื่อให้สามารถทวนสอบแหล่งที่มาของอาหารได้ ในกรณีที่พบปัญหาการปนเปื้อนและมีการส่งสินค้าคืนกลับจากประเทศผู้ซื้อ เพื่อที่สินค้าที่ไม่ได้คุณภาพเหล่านั้นจะไม่ถูกกระจายไปสู่ผู้บริโภคภายในประเทศในภายหลัง
- การกำกับดูแลโฆษณาอาหาร โดยเพิ่มความเข้มงวดในการกำกับดูแลโฆษณาอาหาร โดยให้ผู้โฆษณาต้องปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการโฆษณาที่มีกล่าวอ้างทางสุขภาพ ต้องมาขออนุญาตก่อนโฆษณา อย่างไรก็ตามการโฆษณาประเภทอื่น สามารถทำการเผยแพร่ได้โดยไม่ต้องขออนุญาตเท่าที่ยังเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ โดยมีการเพิ่มบทลงโทษตามความรุนแรงของผลกระทบจากการโฆษณาที่ไม่ถูกต้อง เพื่อให้สามารถรองรับปัญหาโฆษณาที่มีเพิ่มมากขึ้น

2) การเพิ่มความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการมากขึ้น

- กำหนดให้ผู้ประกอบการต้องมีระบบควบคุมตนเอง (Self-control) โดยกำหนดให้สถานที่ผลิตอาหารทั้งหมดต้องมีระบบประกันคุณภาพการผลิต เพื่อให้ผู้ประกอบการควบคุมการผลิตด้วยตนเองตามเกณฑ์ที่กำหนด และกำหนดให้การผลิตอาหารที่มี

ความเสี่ยงต้องมีการจัดการด้านอาหารประจำ ณ สถานที่ผลิตนั้น เพื่อควบคุมการผลิตให้มีความถูกต้องได้มาตรฐาน เช่น อาหารกระป๋อง อาหารทารก เป็นต้น

- กำหนดให้ผู้ประกอบการมีความรับผิดชอบมากขึ้น ได้แก่
 - กำหนดความรับผิดชอบต่ออาหาร (Product Liability) ผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องรับภาระในการตรวจพิสูจน์ความปลอดภัยของอาหารที่ตนผลิต หรือพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตน และต้องรับผิดชอบต่อค่าเสียหายที่เกิดขึ้น หากอาหารที่จำหน่ายก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภค และให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาสามารถฟ้องร้องแทนผู้บริโภคได้
 - ปรับปรุงบทลงโทษ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ ปัจจุบันมีบทลงโทษไม่รุนแรงทำให้ผู้ประกอบการไม่เกรงกลัวและมักจะละเมิดกฎหมาย จึงปรับปรุงบทโทษให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน
 - ผู้ประกอบการรับผิดชอบต่ออาหาร ตรวจพิสูจน์ความปลอดภัยของอาหาร ตามหลักการ Who did Who Pay อันเป็นหลักการสากล ทั้งนี้เนื่องจากผู้ประกอบการเป็นผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ ดังนั้นผู้ประกอบการจึงควรรับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น เช่น ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ ณ ด่านนำเข้า ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการประเมินสถานที่ประกอบการขออนุญาตผลิต และการประเมินเอกสารวิชาการ เป็นต้น เพื่อความรวดเร็วและประสิทธิภาพในการดำเนินการ เป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐ
 - การเรียกคืนสินค้า (Product Recall) เมื่อพบปัญหาอาหารไม่ปลอดภัย สำนักงานฯ สามารถสั่งให้ผู้ประกอบการทำการเรียกคืนสินค้าออกจากท้องตลาดได้ รวมทั้งสามารถประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติการเรียกคืนสินค้าและเตรียมการรองรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทันที่

3) เพิ่มความเชื่อมั่น ความเชื่อถือและความเข้มแข็งทางการค้าในเวทีโลก

การปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสากล โดยการนำหลักการตามมาตรฐานสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS Agreement) และ Codex มาใช้ เพื่อให้เป็นที่น่าเชื่อถือ ยอมรับ ทั้งในและต่างประเทศ ลดข้อโต้แย้งในเวทีการค้าโลก สอดคล้องกับกติกาสากลเพื่อรองรับกติกาการค้าโลก

- นำหลักการในเรื่องของการบริหารความเสี่ยงมาใช้ ในการจัดกลุ่มประเภทของอาหาร เพื่อให้สามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- นำระบบเตือนภัยด้านความปลอดภัยอาหารมาใช้ เพื่อจัดการในกรณีภาวะวิกฤต

2.3.3 ผลที่ได้รับจากการปรับปรุงพระราชบัญญัติอาหาร (วิพิสัย และคณะ, 2551)

1) ผลดีโดยรวม

การปรับเปลี่ยนระบบการดำเนินงานด้านอาหารจะก่อให้เกิดผลดีต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น ภาครัฐ ผู้ประกอบการและผู้บริโภค โดยสามารถดำเนินนโยบายการคุ้มครองผู้บริโภคได้ครอบคลุมตั้งแต่การผลิต การขนส่ง ด่านนำเข้า จุดเก็บรักษารวบรวม และการจำหน่าย อันจะทำให้โครงสร้างของระบบความปลอดภัยอาหารมีความเข้มแข็ง และขยายขอบข่ายการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถลดค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลด้วย

สินค้าอาหารมีความปลอดภัย มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามหลักสากล และได้รับประโยชน์ที่คุ้มค่าสมควรค่า ในภาคผู้ประกอบการนั้น การกำหนดระบบประกันคุณภาพการผลิต จะทำให้ผู้ประกอบการสามารถพัฒนาและเพิ่มมาตรฐานในการผลิตของตนเอง รวมทั้งเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทางการตลาด ทำให้สามารถรักษาตลาดภายในประเทศ และเพิ่มโอกาสในการส่งสินค้าออกไปยังต่างประเทศมากขึ้น

ภาครัฐสามารถดำเนินงานบริหารจัดการด้านอาหารในทุกภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เนื่องจากได้จัดช่องว่างที่ขาดการดูแลจึงสามารถทำงานได้ตรงตามบทบาทและหน้าที่ตาม พ.ร.บ. อาหาร ได้มากยิ่งขึ้น การเพิ่มบทบาทในการกำกับดูแลให้เข้มแข็งช่วยสร้างความมั่นใจในระบบการควบคุมด้านอาหารของประเทศ จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นของประเทศคู่ค้า และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันธุรกิจการค้าด้านอาหารระหว่างประเทศ

2) ผลดีต่อผู้บริโภค

การปรับปรุงระบบการบริหารจัดการด้านอาหารจะเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้บริโภค เนื่องจากผู้บริโภคจะได้รับอาหารที่ปลอดภัย มีคุณภาพและได้มาตรฐาน คุ้มค่า สมประโยชน์ และได้รับข้อมูลจากการโฆษณาที่เหมาะสมและถูกต้อง นอกจากนี้ การให้ความรู้และความเข้าใจในเรื่องอันตรายที่เกิดจากอาหารจะทำให้ผู้บริโภคเพิ่มความระมัดระวังในการเลือกซื้อเลือกบริโภคสินค้า ทำให้มีการตรวจสอบฉลาก วันหมดอายุและคุณค่าทางโภชนาการมากขึ้น ทำให้เกิดความปลอดภัยต่อตนเองและครอบครัวทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

การทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของผู้บริโภคและการให้ความรู้แก่ผู้บริโภคจะสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มผู้บริโภค ดังนั้น เมื่อพบเห็นความไม่ปลอดภัยในอาหาร หรือการกล่าวอ้างสรรพคุณหรือการโฆษณาเกินจริง ผู้บริโภคจะสามารถร้องเรียนตามสิทธิของตนต่อ ออย. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น อีกทั้ง ยังมีสิทธิได้รับการชดเชยค่าเสียหายที่เกิดจากอาหารที่ไม่ปลอดภัยหรือเป็นการหลอกลวง

3) ผลดีต่อการทำงานของภาครัฐ

ภาครัฐมีกฎหมายรองรับการบริหารจัดการด้านอาหารและการกำหนดมาตรการการคุ้มครองความปลอดภัยและประโยชน์ของผู้บริโภคได้ครอบคลุมและรัดกุมยิ่งขึ้น ได้แก่

- 1) การใช้หลักการวิเคราะห์ความเสี่ยงในการแบ่งกลุ่มอาหารตามระดับความเสี่ยง จะทำให้ลดภาระงานด้านการควบคุมสินค้าก่อนออกสู่ท้องตลาด (Pre-marketing) ในกลุ่มอาหารที่มีความเสี่ยงน้อยที่นับวันจะเพิ่มขึ้นอย่างทวีคูณ แต่ไปเน้นการกำกับดูแลและตรวจติดตามคุณภาพของผลิตภัณฑ์ภายหลังออกสู่ท้องตลาด (Post-marketing) ให้เข้มงวดมากขึ้น
- 2) การกำหนดให้มีองค์กรหรือผู้เชี่ยวชาญเพื่อช่วยดำเนินงานที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ส่งผลให้การดำเนินงานรวดเร็วทันต่อสถานการณ์ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งยัง ลดข้อจำกัดด้านบุคลากรของรัฐอีกด้วย
- 3) การเพิ่มเติมความรู้ให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านอาหารอย่างต่อเนื่อง ทางด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่พัฒนาและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็น งานให้ความรู้แก่ผู้บริโภค งานอบรมผู้ประกอบการและผู้ประกอบการ และการสร้างระบบงานตอบสนองเรื่องร้องเรียน เป็นต้น จะทำให้ภาครัฐสามารถทำงานในเชิงรุกในระบบการจัดการด้านอาหารได้มีประสิทธิภาพ

การปรับปรุงระบบบริหารจัดการด้านอาหารจะก่อให้เกิดผลสำเร็จในงานด้านความปลอดภัยอาหาร และจะสอดคล้องกับนโยบายการลดอัตราค่าลงคนภาครัฐ แต่เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ให้มีความเป็นไปได้ตามวัตถุประสงค์ของรัฐบาล

4) ผลดีต่อผู้ประกอบการ

การที่ผู้ประกอบการต้องมีระบบประกันคุณภาพการผลิต จะเป็นการสร้างความมั่นใจของให้ระบบการผลิตอาหาร และสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภคและประเทศคู่ค้า อีกทั้งสามารถลดค่าใช้จ่ายในการเรียกคืนสินค้า ในกรณีที่ตรวจพบความไม่ปลอดภัยของสินค้านั้นๆ รวมทั้งการสร้างระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) แบบ one step forward one step backward จะทำให้สามารถตรวจสอบหาแหล่งที่มาของการปนเปื้อนหรือแหล่งกระจายผลิตภัณฑ์ที่มีความเสี่ยง ไม่ได้มาตรฐานและความปลอดภัย เพื่อนำไปสู่การแก้ไขอย่างเป็นระบบต่อไป

ผู้ประกอบการจะได้รับการส่งเสริมให้มีการปรับปรุงและพัฒนาความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์อาหาร ทำให้สามารถแข่งขันกับตลาดที่มีการแข่งขันสูงได้ รวมทั้งยกระดับมาตรฐานการผลิตของตนให้สูงขึ้น มีความทัดเทียมกับมาตรฐานสากล เป็นการลดการกีดกันทางการค้า และสามารถแข่งขันทางการค้าในระดับนานาชาติได้

บทที่ 3

การดำเนินโครงการ

3.1 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ด้านอาหาร

รวบรวมข้อมูลและค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ทั้งจากการประชุมวิชาการ, การประชุมระดมสมองกับคณะที่ปรึกษาเพื่อรองรับพระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ, การประชุมระดมสมองเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติอาหารฉบับใหม่, บทความ, เว็บไซต์, หนังสือ และข่าวที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์อาหาร รวมถึงวิกฤตการณ์ต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อด้านอาหาร เช่น ภาวะโลกร้อน และวิกฤตการณ์พลังงาน เป็นต้น

3.2 การจัดทำสื่อวีดิทัศน์

3.2.1 นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการวิเคราะห์ จัดทำขอบเขตและแนวทางในการนำเสนอสื่อวีดิทัศน์ เพื่อกำหนดเนื้อหาในการนำเสนอและรูปแบบของสื่อ แล้วจึงจัดทำบทบรรยายสำหรับสื่อวีดิทัศน์ที่ 1 “พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. 2551” และสื่อวีดิทัศน์ที่ 2 “พระราชบัญญัติอาหารฉบับใหม่เพื่อคนไทย”

3.2.2 นำบทบรรยายประกอบวีดิทัศน์เสนอต่อคณะที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำและข้อชี้แนะในการปรับปรุง เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ และมีความยาวตามที่กำหนดไว้

3.2.3 พิจารณาภาพประกอบให้สอดคล้องกับบทบรรยาย พร้อมทั้งดำเนินการติดต่อหน่วยงานสถานที่และวันเวลาในการถ่ายทำภาพประกอบสื่อวีดิทัศน์

3.2.4 จัดทำสื่อวีดิทัศน์ และแก้ไขปรับปรุงภาพประกอบให้สอดคล้องกับบทบรรยาย พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขงานให้เสร็จสมบูรณ์

3.2.5 นำเสนอสื่อวีดิทัศน์ต่อคณะที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความสมบูรณ์ของสื่อ

3.2.6 จัดทำหน้าปกแผ่นวีดี และแผ่นวีดิทัศน์จำนวน 500 ชุด

3.2.7 จัดทำรายชื่อหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานเอกชนต่างๆ ที่ต้องการเผยแพร่ พร้อมทั้งดำเนินการจัดส่งทางไปรษณีย์

3.3 การจัดทำสื่อแผ่นพับ “ถึงเวลาที่คนไทย...จะมี พ.ร.บ. อาหารฉบับใหม่”

3.2.1 นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการวิเคราะห์ จัดทำขอบเขตและแนวทาง เพื่อกำหนดเนื้อหาและรูปแบบของสื่อแผ่นพับ และจัดทำบทความ

3.2.2 นำบทความเสนอต่อคณะที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำและข้อชี้แนะในการปรับปรุง เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์

3.2.3 พิจารณาภาพประกอบให้สอดคล้องกับบทความและตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา
รวมทั้งรูปแบบการจัดวาง (Artwork)

3.2.4 จัดทำสื่อแผ่นพับจำนวน 1,000 ชุด

3.2.5 การเผยแพร่

- เตรียมจัดการเผยแพร่ในงานประชุมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ งานประชุมกองด่าน, งานประชุม
สาธารณสุขจังหวัด เป็นต้น
- จัดทำรายชื่อหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานเอกชนต่างๆ ที่ต้องการ
เผยแพร่ พร้อมทั้งดำเนินการจัดส่งทางไปรษณีย์

บทที่ 4 ผลการดำเนินการ

4.1 สื่อวีดิทัศน์และสื่อแผ่นพับ

4.1.1 สื่อวีดิทัศน์ชุดที่ 1 “พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. 2551”

เป็นวีดิทัศน์ความยาว 20 นาที เพื่อสื่อให้เห็นถึงภาวะวิกฤติที่คุกคามประเทศไทยด้านความมั่นคงทางอาหาร ที่ส่งผลกระทบต่อกำกับดูแลห่วงโซ่อุปทานด้านอาหาร (Food supply chain) ด้านอาหาร โดยมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

- ปัจจัยต่างๆ แบ่งออกเป็น 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน และปัจจัยด้านการผลิตที่ส่งผลกระทบต่อทั้งระบบห่วงโซ่อุปทานด้านอาหาร
- หน่วยงานและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบระบบห่วงโซ่อุปทานด้านอาหาร รวมทั้งปัญหาจากการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ เหล่านั้น
- การแนะนำพระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ โดยเฉพาะองค์ประกอบและหน้าที่ของคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ อีกทั้งยังระบุนิยามที่สำคัญของพระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ได้แก่ ความมั่นคงด้านอาหาร และอาหารศึกษา
- ประโยชน์ที่จะได้รับทั้งต่อส่วนรวม หน่วยงานรัฐ ผู้ผลิตและผู้บริโภค โดยมีรายละเอียดเนื้อหาของบทบรรยายและภาพประกอบแสดงในภาคผนวก ก

4.1.2 สื่อวีดิทัศน์ชุดที่ 2 “พระราชบัญญัติอาหารฉบับใหม่เพื่อคนไทย”

เป็นวีดิทัศน์ความยาว 13 นาที เพื่อสื่อให้เห็นถึงเหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นในปัจจุบัน อันเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบการทำงานด้านความปลอดภัยอาหารของประเทศไทย ที่ทำให้เกิดความจำเป็นในการปรับปรุงพระราชบัญญัติอาหารที่ใช้ในปัจจุบัน โดยมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

- ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหาร ได้แก่ ผู้บริโภคและการรับสื่อ, อาหารโลกยุคใหม่, โรคจากการบริโภคอาหาร, ผู้ประกอบการ, ภาครัฐ, เศรษฐกิจ อันก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- แนวคิดและประเด็นหลักที่ในการปรับแก้พระราชบัญญัติอาหารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการคุ้มครองผู้บริโภค ได้แก่ การให้หน่วยงานรับรอง, การนำผู้เชี่ยวชาญเฉพาะมาประเมินความปลอดภัย, การกำหนดให้อาหารนำเข้าต้องผ่านด่านตรวจสอบอาหาร, การควบคุมการโฆษณา, การปรับปรุงอำนาจรัฐมนตรีและสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, การเรียกคืนสินค้า, บทลงโทษ, ระบบการประกันคุณภาพ, นักวิชาการด้านอาหาร ความรับผิดชอบเนื่องจากอาหาร รวมทั้งระบบเตือนภัยด้านอาหาร เป็นต้น

- ประโยชน์ที่จะได้รับทั้งต่อส่วนรวม หน่วยงานรัฐ ผู้บริโภคและผู้ประกอบการด้านอาหาร โดยมีรายละเอียดเนื้อหาของบทบรรยายและภาพประกอบแสดงในภาคผนวก ข

4.1.3 สื่อแผ่นพับ

เป็นแผ่นพับสรุปปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบการทำงานด้านความปลอดภัยอาหารของประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- ทำไมต้องมี.... พ.ร.บ. อาหารฉบับใหม่ เป็นส่วนที่ระบุปัจจัยสำคัญที่เป็นแรงผลักดันให้ต้องมีการปรับปรุง พ.ร.บ. อาหาร ไว้ 6 ประการ ได้แก่ สิทธิขั้นพื้นฐานของผู้บริโภค, ระบบเศรษฐกิจภายในและภายนอกประเทศ, การสื่อสารและการตลาด, รูปแบบอาหารและเทคโนโลยีทางการผลิตใหม่ๆ, ปัญหาสาธารณสุข และ ข้อจำกัดภาครัฐ
 - สาระสำคัญของกฎหมายที่ปรับปรุง แบ่งเป็น 3 ประการใหญ่ๆ ดังนี้ การเพิ่มประสิทธิภาพด้านการคุ้มครองผู้บริโภค, การเพิ่มความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ และการเพิ่มความเชื่อมั่นและความเข้มแข็งทางการค้าในเวทีโลก
 - เป้าหมาย การปรับปรุง พ.ร.บ. อาหาร เป็นส่วนที่ระบุประโยชน์ที่จะเกิดกับภาคส่วนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ผู้บริโภค ผู้ประกอบการ และ ภาครัฐ
- โดยรายละเอียดเนื้อหาของบทบรรยายและภาพประกอบแสดงในภาคผนวก ค

4.2 การเผยแพร่

การเผยแพร่สื่อวีดิทัศน์ชุดที่ 1 โดยการจัดส่งไปยังหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานเอกชนที่มีรายนามดังต่อไปนี้

หน่วยงาน	รายละเอียด	จำนวน
สำนักนายกรัฐมนตรี	นายกรัฐมนตรีและรองนายกรัฐมนตรี	25 ชุด
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, กรมส่งเสริมการเกษตร, กรมวิชาการเกษตร, กรมประมง, กรมปศุสัตว์ และ กรมการข้าว	20 ชุด
กระทรวงสาธารณสุข	กรมอนามัย, กรมควบคุมโรค, กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์, กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทั่วประเทศ (75 จังหวัด), ศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยด้านอาหาร (ศปอ.),	97 ชุด
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา, รองเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา, ผู้เชี่ยวชาญ, กองควบคุมอาหาร, ด่านอาหารและยา, กองควบคุมยา, กองส่งเสริมงานคุ้มครองผู้บริโภคฯ (คปส), ศูนย์ประสานงานพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์สุขภาพชุมชน(ศพช), กองพัฒนา	70 ชุด

หน่วยงาน	รายละเอียด	จำนวน
	ศักยภาพผู้บริโภค, กองแผนงานและวิชาการ, กลุ่มกฎหมายอาหารและยา, mobile	
กระทรวงอุตสาหกรรม	สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	3 ชุด
กระทรวงอื่นๆ	กระทรวงการต่างประเทศ, กระทรวงกลาโหม, กระทรวงการคลัง, กระทรวงการต่างประเทศ, กระทรวงการพัฒนาระดับสูงและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวงพาณิชย์, กระทรวงมหาดไทย, กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, กระทรวงศึกษาธิการ	18 ชุด
สำนักงานต่างๆ	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.), สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ	8 ชุด
ผู้ทรงคุณวุฒิ	ผู้ทรงคุณวุฒิในพระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการอาหาร	20 ชุด
หน่วยงานอื่นๆ	กรุงเทพมหานคร, สำนักอนามัย, กองสุขาภิบาลอาหาร, สถาบันอาหาร, สมาคมพิทักษ์ประโยชน์ผู้บริโภค, มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน (ประเทศไทย), สมัชชาอาหารปลอดภัยสมุทรสงคราม, เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก, สถาบันคั่นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร, สมาคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางอาหารแห่งประเทศไทย, สมาคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, สมาคมการค้าแห่งประเทศไทย, สมาคมผู้ผลิตอาหารสำเร็จรูป, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นต้น	40 ชุด
มหาวิทยาลัย	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, มหาวิทยาลัยบูรพา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาวิทยาลัยมหิดล, มหาวิทยาลัยแม่โจ้, มหาวิทยาลัยรังสิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งเอเชีย, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, มหาวิทยาลัยศิลปากร, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, มหาวิทยาลัยสยาม, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เป็นต้น	84 ชุด

หน่วยงาน	รายละเอียด	จำนวน
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, สถาบันราชภัฏอุดรราชธานี, สถาบันราชภัฏจันทรเกษม, สถาบันราชภัฏเชียงใหม่, สถาบันราชภัฏนครปฐม, สถาบันราชภัฏนครสวรรค์, สถาบันราชภัฏพระนคร, สถาบันราชภัฏเพชรบุรี, สถาบันราชภัฏภูเก็ต, สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี, สถาบันราชภัฏสงขลา, สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี, สถาบันราชภัฏจະเชิงเทรา, สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, สถาบันราชภัฏลำปาง, สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, สถาบันราชภัฏสุรินทร์, สถาบันราชภัฏอุดรธานี, สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์, สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร, สถาบันราชภัฏเชียงราย, สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์, สถาบันราชภัฏยะลา, สถาบันราชภัฏเลย, สถาบันราชภัฏสกลนคร, สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, สถาบันราชภัฏสุรินทร์ เป็นต้น	52 ชุด
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	ศูนย์กลางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้, สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตกาฬสินธุ์, สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตโขติเวช, สถาบันเทคโนโลยีนานาชาติสิรินธร, สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตขอนแก่น, สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตชุมพรเขตอุดมศักดิ์ เป็นต้น	28 ชุด
	รวมทั้งสิ้น	465 ชุด

เนื่องจาก ร่างพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ได้เสร็จเรียบร้อยแล้ว อย่างไรก็ตาม การออกพระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหาร พ.ศ. 2551 มีผลทำให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาจำเป็นต้องทบทวนความสมบูรณ์ของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้มีความสอดคล้องกับ พ.ร.บ. คณะกรรมการอาหารที่เกิดขึ้นใหม่นี้ ทำให้ยังไม่สามารถเผยแพร่สื่อวีดิทัศน์ “พระราชบัญญัติอาหารฉบับใหม่เพื่อคนไทย” และแผ่นพับ “ถึงเวลาที่คนไทย...จะมี พ.ร.บ. อาหารฉบับใหม่” ในขณะนี้ได้ อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้เร่งทบทวนร่างพระราชบัญญัติให้เสร็จสิ้นภายในปลายปี พ.ศ. 2551 เพื่อที่จะได้นำเสนอและเผยแพร่สื่อในเวลาต่อมา โดยจะจัดส่งไปยังหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานเอกชนที่มีรายชื่อดังกล่าวข้างต้น รวมทั้งเผยแพร่ในเวทีประชาพิจารณ์ร่างพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. นี้ด้วย

บทที่ 5

สรุปผลการดำเนินการ

สื่อวีดิทัศน์ เรื่อง “พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. 2551” เป็นสื่อที่ทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกันถึงปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคให้ครอบคลุมทั้งห่วงโซ่อาหาร จนทำให้มีการตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้นมา รวมทั้งองค์ประกอบและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุดนี้ ประโยชน์ที่จะได้รับทั้งในภาคส่วนของรัฐ, อุตสาหกรรม และผู้บริโภค

สื่อวีดิทัศน์ เรื่อง “พระราชบัญญัติอาหารฉบับใหม่เพื่อคนไทย” และแผ่นพับ “ถึงเวลาที่คนไทย...จะมีพ.ร.บ. อาหารฉบับใหม่” เป็นสื่อแสดงถึง ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงในระยะเวลา 28 ปี ที่ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคจากพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ภายใต้การดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข รวมถึงหลักคิดในการปรับปรุงพระราชบัญญัติให้ครอบคลุมในทุกภาคส่วน มีความทันสมัย รองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างทันทั่วทั้งที่ รวมถึงทัดเทียมกับสากล การนำหลักคิดดังกล่าวไปใช้ จะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็น ภาคส่วนของรัฐ, อุตสาหกรรม และผู้บริโภค

การสื่อเพื่อสร้างความเข้าใจและความตระหนักร่วมกันขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษา ภาคผู้ผลิต ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการและผู้นำเข้า รวมถึงผู้บริโภค จะทำให้เกิดความตื่นตัวและ เพื่อให้พระราชบัญญัติทั้ง 2 สามารถดำเนินกิจกรรมในการคุ้มครองผู้บริโภค และประชาชนชาวไทย สมดังเจตนารมย์ในการสร้างความมั่นคงทั้งทางด้านมนุษย์ เศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติให้อุดมสมบูรณ์และคงอยู่ตลอดไป

เอกสารอ้างอิง

ประภาพร ขอไพบูลย์ วรพิสัย อารีกุล พัทนี อินทรลักษณ์ พงศ์สันต์ อรุณสินทวีพร อรสา จงวรกุล สายันต์ รวดเร็ว วรพจน์ ฤทธิดี อมรพันธ์ ลูกอินทร์ และสุมาลี จำเริญ 2550. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ “โครงการศึกษาและยกย่องกฎหมายอาหารตามมาตรฐานสากล”. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. 264 หน้า.

วรพิสัย อารีกุล อมรพันธ์ ลูกอินทร์ และสายันต์ รวดเร็ว 2551. แนวคิดและสาระสำคัญในการปรับปรุงพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522. โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์. 32 หน้า.

ราชกิจจานุเบกษา 2551. พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. 2551. เล่มที่ 125 ตอนที่ 31ก. 8 กุมภาพันธ์. หน้า 39-46.

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. 2551 กับการจัดการระบบอาหารของประเทศไทย. วันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2551 ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์คอนเวนชั่น. กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ก

บทบรรยายและภาพประกอบ (Script)

พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. 2551

ภาพประกอบ (VIDEO)	บทบรรยาย (AUDIO)
- Fade จากความมืด ตัวหนังสือ “ประเทศไทย ความอุดมสมบูรณ์ และ ทรัพยากรธรรมชาติอันงดงาม” - ภาพประเทศไทย เห็นธรรมชาติมุกกว้าง - ตัวหนังสือ “ประเทศไทย...ในน้ำมีปลาในนามีข้าว หล่อเลี้ยงคนทั้งประเทศอย่างพอเพียงและเป็นสุข” - การทำเกษตรกรรม - ตัวหนังสือ “ประเทศไทย...ครัวของโลก ผลิตอาหารส่งออกกว่า ล้านบาท/ปี” - การผลิตอาหารทั้งขนาดย่อม-ใหญ่ - ตัวหนังสือจาก “วันนี้...ประเทศไทย....สามารถผลิตอาหารอย่าง<u>เพียงพอ</u>และ<u>ปลอดภัย</u>” กลายเป็น “แต่...วันข้างหน้าอาหารที่ผลิตได้ อาจ<u>ไม่เพียงพอ</u>และ<u>ไม่ปลอดภัย</u>” - ภาพการผลิตอาหารทั้งภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ทำ effect ให้ดูน่ากลัว - ตัวหนังสือ “เกิดอะไรขึ้น...กับ <u>ประเทศไทย</u>” - การผลิตอาหารของประเทศ - กราฟิก ความมั่นคงด้านอาหาร - กราฟิก แสดงห่วงโซ่อาหารที่มีผลต่อความมั่นคงด้านอาหาร - กราฟิกต่อเนื่องเห็น “ปัจจัยภายนอก” เข้ามา - กราฟิกแสดงที่มาของปัจจัยภายนอก ● กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ● กระแสความทันสมัย (Modernization)	(ดนตรี.....) (ดนตรี.....) (ดนตรี.....) (ดนตรี.....) (ดนตรี.....) ปัจจุบัน...ประเทศไทยกำลังเผชิญกับภาวะวิกฤตที่คุกคามความมั่นคงด้านอาหาร อันหมายถึงความ สามารถในการผลิตอาหารทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพ และความปลอดภัย ส่งผลกระทบโดยตรงต่อความมั่นคงและเศรษฐกิจของชาติ ภาวะวิกฤตดังกล่าว ส่วนหนึ่งเกิดจาก ปัจจัยภายนอก ซึ่งเป็นไปตามกระแสโลกาภิวัตน์และกระแสความทันสมัย ที่ไม่อาจควบคุมได้ อันได้แก่

ภาพประกอบ (VIDEO)	บทบรรยาย (AUDIO)
- กราฟิกร์ต่อเนื่อง ปัจจัยภายนอก:ภัยคุกคามใหม่ ๆ - ภาพโรคไข้หวัดนก/โรควัวบ้า/Dioxin(ปล่องควัน super DIOXIN) - ภาพคนนอนป่วยจากการบริโภคอาหาร - ภาพห้องทดลอง ย้อมสีเดียวดูน่ากลัว	การเกิด <u>ภัยคุกคามใหม่ ๆ</u> ทั้งในรูปของโรคภัยไข้เจ็บที่ผ่านมาจากอาหาร สร้างความสูญเสียทั้งในด้านทรัพยากรบุคคล งบประมาณ และเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ และภัยคุกคามจากแนวโน้มการก่อการร้ายโดยใช้อาหารเป็นเครื่องมือ ซึ่งทุกประเทศทั่วโลกจำเป็นต้องตรากฎหมายขึ้นมารองรับอย่างเหมาะสม
- กราฟิกร์ต่อเนื่อง ปัจจัยภายนอก : เทคโนโลยีสมัยใหม่ - การผลิตอาหารแบบใหม่ ๆ - นักวิทยาศาสตร์ในห้องทดลอง ช้อนตัวหนังสือ “พืช GMOs- สารให้ความหวานใหม่ ๆ- สีสันอาหารประเภทใหม่ ๆ –สารปรุงแต่งกลิ่นรสประเภทใหม่ ๆ- อาหารนาโน-นวัตกรรมอาหาร” - กราฟิกร์ต่อเนื่อง ปัจจัยภายนอก : การค้า - การแข่งขันด้านการค้าในต่างประเทศ - การส่งออกสินค้า	การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการผลิตอาหาร ก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์อาหารที่แปลกใหม่ ซึ่งบางเรื่องยังไม่มีระบบรับรองความปลอดภัยในการบริโภค ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อผู้บริโภค ด้านการค้า เกิดกระแสการแข่งขันและกีดกันทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลกอย่างเข้มข้นและรุนแรง ซึ่งทุกประเทศจำเป็นต้องปรับปรุงนโยบายเพื่อเอื้ออำนวยต่อการเพิ่มศักยภาพทางการค้าของประเทศ
- สินค้าอาหารหนีภาษี/ราคาถูกในตลาดโลกชายแดน - ช้อนตัวหนังสือ “FTA/สินค้าต่างประเทศ/สูญเสียรายได้/ความปลอดภัย”	ในขณะเดียวกัน ด้วยข้อตกลงการค้าเสรี หรือ FTA ทำให้เกิดการไหลทะลักอย่างมากมายของสินค้าอาหารราคาถูกจากต่างประเทศซึ่งนอกจากจะทำให้เกษตรกรในประเทศสูญเสียรายได้และอาชีพแล้ว
- รูปสินค้าอาหารที่ดูไม่ปลอดภัย - กราฟิกร์ต่อเนื่อง ปัจจัยภายนอก : สภาพเศรษฐกิจและสังคม - ภาพคนกินอาหารนอกบ้าน/ซื้ออาหารถุง/อาหารจากหาบเร่แผงลอย	สินค้าอาหารนำเข้าบางส่วนยังมีความปัญหาในเรื่องของความปลอดภัยในการบริโภคอีกด้วย <u>สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป</u> ซึ่งปัจจุบันคนไทยมีพฤติกรรมการบริโภคที่มีความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้น เช่น การนิยมรับประทานอาหารนอกบ้าน หรืออาหารสำเร็จรูปสะดวกซื้อ

ภาพประกอบ (VIDEO)	บทบรรยาย (AUDIO)
- โฆษณาจากสื่อต่าง ๆ - ผู้บริโภคได้รับสื่อต่าง ๆ - กราฟฟิคต่อเนื่อง ปัจจัยภายนอก : ภัยพิบัติจากธรรมชาติ - ภัยพิบัติจากธรรมชาติ น้ำท่วม พายุลมแรง - คนอดอาหาร - กลับไปที่กราฟฟิค food chain - กราฟฟิค “ปัจจัยภายใน” - กราฟฟิคต่อเนื่อง ปัจจัยภายใน : การวางแผนการผลิตอาหาร - เกษตรกรประท้วง - สินค้าล้นตลาด - กราฟฟิคต่อเนื่อง ปัจจัยภายใน : พื้นที่ในการผลิตอาหาร - บ้านจัดสรร - ภาพพืชไร่ที่เป็นพลังงานทดแทน เช่น ปาล์มน้ำมัน	รวมถึงการได้รับข้อมูลข่าวสารและโฆษณาจากสื่อต่าง ๆ มากขึ้น ทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ กระตุ้นผู้บริโภค ให้เกิดความต้องการและได้รับอาหารที่เกินความจำเป็น บางครั้งอาจก่อให้เกิดความเข้าใจในการบริโภคที่ผิด โดยไม่มีการให้ความรู้แก่ผู้บริโภคอย่างเป็นระบบและเหมาะสม และสิ่งที่ทั่วโลกกำลังตื่นตัวอย่างยิ่งก็คือ การเกิด <u>ภัยพิบัติจากธรรมชาติ</u> อันเป็นผลจากการที่สิ่งแวดล้อมทั่วโลกถูกทำลายจนเสียสมดุลย์ พื้นที่ทำการเกษตรลดลง ส่งผลให้พืชและสัตว์ที่เป็นอาหารลดปริมาณลงอย่างน่าเป็นห่วง ซึ่งการเกิดภัยพิบัติอย่างรุนแรงในแต่ละครั้งนั้น นอกจากจะทำให้ความสามารถในการผลิตอาหารของประเทศลด จนอาจทำให้เกิดความขาดแคลนอาหารและน้ำแล้ว ยังมีผลต่อการเกิดโรคและพิษภัยจากการบริโภคอาหาร (ดนตรี.....) นอกจากปัจจัยภายนอกแล้วยังมี <u>ปัจจัยภายใน</u> ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านอาหาร ที่สำคัญได้แก่ การขาดประสิทธิภาพในการวางแผนการผลิตในภาพรวมของประเทศ ก่อให้เกิดความไม่สมดุลย์ของปริมาณและความต้องการ จะเห็นได้จากบางฤดูกาล เกิดสินค้าเกษตรล้นตลาด ราคาตกต่ำ ส่งผลให้เกษตรกรขาดทุน กระทบต่อความมั่นคงในอาชีพเกษตรกร การลดลงของพื้นที่ในการผลิตอาหาร ซึ่งเป็นผลจากการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดความต้องการเพิ่มขึ้นของพื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่เพาะปลูกพืชพลังงาน ทำให้พื้นที่ในการผลิตอาหารลดลง ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหารอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ภาพประกอบ (VIDEO)	บทบรรยาย (AUDIO)
- กราฟิกต่อเนื่อง ปัจจัยภายใน : การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ - ภาพป่าไม้สมบูรณ์ - สนามกอล์ฟ ไร่เลื่อนลอย ฟาร์มกุ้ง - กราฟิกแสดงพื้นที่ป่าที่ลดลง - กลับไปกราฟิกเดิม - กราฟิก “ปัจจัยภาคการผลิต”	การผลิตอาหารโดยไม่คำนึงถึงการรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ เป็นผลบั่นทอนฐานทรัพยากรที่มีอยู่ จนอาจทำให้เกิดการสูญเสียและทำลายทรัพยากรอย่างถาวร เช่น การบุกรุกทำไร่ หรือการบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อทำฟาร์มกุ้ง ซึ่งจากข้อมูลที่ผ่านมาพบว่าพื้นที่ป่าของประเทศในรอบ 40 ปีที่ผ่านมาลดลงไปกว่า 66 ล้านไร่ (ดนตรี.....) นอกจากปัจจัยภายในและภายนอกที่กล่าวมาแล้ว ยังมีปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ภาคการผลิต อันเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเพียงพอ คุณภาพ และความปลอดภัยของอาหาร
- กราฟิกต่อเนื่อง ปัจจัยภาคการผลิต : ความรู้ของผู้ผลิต - การฉีดยาฆ่าแมลง - กราฟิกต่อเนื่อง ปัจจัยภาคการผลิต : กระบวนการให้ความรู้ - เกษตรกรคุยกันเอง	ซึ่งพบว่าเกษตรกรและผู้ผลิตอาหารบางส่วน ยังขาดความรู้และความตระหนักในเรื่องการผลิตที่ดี ทำให้ผลิตอาหารที่ด้อยคุณภาพ ขาดมาตรฐานหรือไม่ปลอดภัย นอกจากนี้การสร้างเสริมความรู้และเทคโนโลยีแก่เกษตรกรและผู้ผลิตยังขาดประสิทธิภาพ ไม่สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงและภัยคุกคามที่เกิดขึ้นได้อย่างเพียงพอ
- กราฟิกต่อเนื่อง ปัจจัยภาคการผลิต : ตลาดรองรับผลผลิต - เกษตรกรขายสินค้าในตลาด/งานที่รัฐจัดทำให้	และที่สำคัญ...จะต้องจัดหาตลาดรองรับผลผลิตอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นให้เกษตรกรและผู้ผลิตเกิดแรงจูงใจในการผลิตอาหารที่ดี ปลอดภัย และมีความมั่นคงในอาชีพ (ดนตรี.....)
- กราฟิกแสดงชื่อหน่วยงานและ พ.ร.บ. ที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อาหาร	แม้ปัจจุบันจะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการผลิตตลอดห่วงโซ่อาหารอยู่มากมายกว่า 30 หน่วยงาน และมีพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องอยู่มากกว่า 30 ฉบับ แต่ต่างก็กำหนดบทบาทและความรับผิดชอบที่จำกัดเฉพาะใน

ภาพประกอบ (VIDEO)	บทบรรยาย (AUDIO)
- กราฟิก food chain ทำ high light สีแดง กระพริบ เห็นปัจจัยต่าง ๆ เข้ามากระทบ - คนรอแจกอาหาร - ผู้ป่วยจากอาหาร - กราฟิกชื่อสถาบันการศึกษา ช้อนบนกราฟิกเล่มงานวิจัย - ตัวหนังสือ “แล้วเราจะทำอย่างไร ?” - กราฟิกชื่อ พ.ร.บ. ช้อนภาพการผ่าน กม.ในสภา - กราฟิกแสดงหน้าที่ของคณะกรรมการกรรมการอาหารแห่งชาติ	ส่วนของตนตามที่กรอบกฎหมายกำหนด ทำให้ขาดการประสานและการบูรณาการ ในการดำเนินงานส่งผลให้การกำกับดูแลภาคการผลิต และการกระจายอาหารตลอดห่วงโซ่ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (ดนตรี.....) จากสภาพการณ์และปัญหาที่รู้มั่วเหล่านี้ หากไม่มีการจัดการที่เหมาะสม อาจก่อให้เกิดการขาดแคลนอาหาร รวมทั้งโรคและพิษภัยจากการบริโภค อันจะส่งผลต่อสุขภาพและความปลอดภัยของประชาชน ตลอดจนสูญเสียความสามารถในการผลิตอาหาร ซึ่งกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติโดยรวม ประกอบกับการศึกษาของหลายสถาบันชั้นนำของประเทศที่ผ่านมาต่างมีความเห็นตรงกันว่าประเทศไทยจำเป็นต้องมีการประสาน และบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการด้านอาหารของประเทศ ก่อนที่ภาวะวิกฤตดังกล่าวจะทำลายความมั่นคงทางอาหารของประเทศไปอย่างไม่มีทางแก้ไขได้ (ดนตรี.....) ดังนั้น พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ.2551 จึงได้เกิดขึ้นเพื่อให้มีองค์กรกลางระดับนโยบาย อันได้แก่ คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย กลยุทธ์ ตลอดจนติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการด้านอาหารของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่

ภาพประกอบ (VIDEO)	บทบรรยาย (AUDIO)
- ภาพจากการประชุมระดับสมอระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง - กราฟิกแสดงผังโครงสร้างคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ - ตัวหนังสือ “สาระสำคัญของพระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ.2551” - กราฟิกความมั่นคงด้านอาหาร - กราฟิคนิยาม “ความมั่นคงด้านอาหาร” ตาม พ.ร.บ. ขึ้น High-light ตาม key word ที่ตรงกับของ FAO	อาหาร รวมทั้งบทบาทและประเมินผลการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด สามารถรับมือกับภาวะฉุกเฉินและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กระทบต่อความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ นอกจากนี้คณะกรรมการดังกล่าวยังได้เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมกันคิดและนำเสนอปัญหาและแนวทางการแก้ไขเพื่อนำไปสู่การสังเคราะห์นโยบายในการสร้างความเข้มแข็ง ในการผลิตอาหารของประเทศอีกด้วย โดยคณะกรรมการชุดนี้มีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวง 11 กระทรวงและผู้บริหารองค์กรที่เกี่ยวข้อง 4 องค์กร เป็นกรรมการ อีกทั้งประกอบด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นเลขานุการ และผู้อำนวยการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นเลขานุการร่วม (ดนตรี.....) พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ.2551 ได้มีการกำหนดนิยาม ความมั่นคงด้านอาหาร (Food Security) ซึ่งสอดคล้องกับนิยามขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ หรือ FAO ที่กำหนดไว้ว่า “ความมั่นคงด้านอาหาร หมายถึง การที่ประชาชนมีอาหารอย่างเพียงพอต่อการบริโภค และสามารถเข้าถึงอาหารได้ในทุกพื้นที่ โดยอาหารต้องมี

ภาพประกอบ (VIDEO)	บทบรรยาย (AUDIO)
- กราฟิกตัวหนังสือเพิ่มคำนิยามตาม พ.ร.บ. ทำไฮไลต์ effect เฉพาะ key word ที่เน้น/ตรงคำบรรยาย - ซ้อนภาพเล็กที่เกี่ยวข้อง เช่น การรักษาระบบนิเวศน์ , การแจกถุงยังชีพ ฯลฯ - กลับมาที่กราฟิกห่วงโซ่อาหาร เห็นปัจจัย อาหารศึกษา เพิ่มเข้ามา - กราฟิกตัวหนังสือคำนิยามตาม พ.ร.บ. ทำไฮไลต์ effect เฉพาะ key word ที่เน้น/ตรงคำบรรยาย - กราฟิกแสดงบทบาทของอาหารศึกษาในห่วงโซ่อาหาร - กราฟิกแสดงมิตินี้ความมั่นคงด้านอาหาร ตามคำบรรยาย	<u>ความปลอดภัยและคุณค่าทางโภชนาการที่เหมาะสมตามความต้องการของร่างกาย ไม่เป็นโรคทุพโภชนาการและโรคอื่น ๆ “</u> นอกจากนี้ ยังได้ขยายขอบเขตให้ครอบคลุมถึง “<u>การมีระบบที่ช่วยเกื้อหนุนและรักษาสมดุลของระบบนิเวศน์วิทยา ตลอดจนความคงอยู่ของฐานทรัพยากรอาหารทางธรรมชาติของประเทศ ทั้งในภาวะปกติหรือเกิดภัยพิบัติ สาธารณภัย หรือการก่อการร้ายอันเกี่ยวเนื่องมาจากอาหาร</u>” (ดนตรี.....) กลไกที่นับว่าสำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ อาหารศึกษา ซึ่งครอบคลุมถึง กระบวนการส่งเสริมพัฒนา วิจัย และการถ่ายทอดองค์ความรู้ไปสู่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลิตอาหาร เพื่อให้เกิดการผลิตและการกระจายอาหารที่ปลอดภัย อีกทั้งเพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความตระหนักและพฤติกรรมที่ถูกต้องในการบริโภคอาหาร ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า อาหารศึกษา นี้เปรียบเสมือนแกนหลักในการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานให้อาหารมีคุณภาพ มีความปลอดภัยและมีความเพียงพอ อันจะช่วยให้กลไกต่าง ๆ ในห่วงโซ่อาหารดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงสามารถสรุปได้ว่า ความมั่นคงทางด้านอาหาร นั้น มีความเกี่ยวข้องในหลายด้านที่สำคัญ อันได้แก่ ความมั่นคงและเพียงพอด้านอาหาร คุณภาพอาหาร ความปลอดภัยด้านอาหาร และอาหารศึกษา รวมทั้งครอบคลุมการรักษาสมดุลธรรมชาติและฐานทรัพยากรที่มั่นคงของประเทศ

ภาพประกอบ (VIDEO)	บทบรรยาย (AUDIO)
- ตัวหนังสือ “ใคร...ได้อะไร...จาก พ.ร.บ. คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ.2551” - กราฟิกแสดงการดำเนินงานของคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ส่งผลต่อไตรมาส - กราฟิกต่อเนื่อง : ภาครัฐ - ภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ - การประชุมระหว่างหน่วยงานรัฐ - กราฟิกต่อเนื่อง : ผู้ผลิต - เกษตรกรได้รับความรู้ - การตรวจสอบความปลอดภัยของอาหาร - การผลิตอาหาร - การส่งออกอาหาร - การเสนอขายสินค้าให้ต่างประเทศ - กราฟิกต่อเนื่อง : ผู้บริโภค - ภาพผู้บริโภคเลือกซื้อและบริโภคอาหาร	(ดนตรี.....) ด้วยผลจากการดำเนินการของคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ซึ่งก่อให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ ย่อมส่งผลประโยชน์ต่อภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ หน่วยงานต่างๆของภาครัฐ สามารถทำงานได้อย่างบูรณาการ ลดการทำงานที่ซ้ำซ้อน และเพิ่มบทบาทในการกำกับดูแลให้ครอบคลุม สนับสนุนและประสานนโยบายให้ดำเนินการในทิศทางที่สอดคล้องกัน ทำให้เกิดประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดในระบบบริหารจัดการ ทุกด้านของห่วงโซ่อาหาร ตลอดจนการวางแผน และการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ อีกทั้งยังส่งผลให้ เกษตรกร ผู้ผลิตและผู้ประกอบการ ด้านอาหารเกิดความมั่นคงทางอาชีพ มีความรู้ ความเข้าใจ ในเทคโนโลยีการผลิต สามารถผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐาน ในด้านคุณภาพ และความปลอดภัย มีปริมาณเพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศ อีกทั้งเพิ่มศักยภาพของตนเองในการส่งออก อันเป็นการส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ และแน่นอนว่า ประชาชนชาวไทยผู้เป็น ผู้บริโภค ย่อมจะได้รับประโยชน์สูงสุด เพราะนอกเหนือจากความปลอดภัยในการบริโภคอาหารที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน คุ่มค่า และสมประโยชน์ รวมทั้งความมั่นใจว่า จะได้รับอาหารอย่างพอเพียงและสามารถเข้าถึงได้ในทุกสถานการณ์ทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤตหรือภัยธรรมชาติแล้ว ผู้บริโภคจะได้รับความรู้และ

ภาพประกอบ (VIDEO)	บทบรรยาย (AUDIO)
- ผู้บริโภคได้รับความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอย่างปลอดภัย	ความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายที่พบในอาหาร รวมทั้งการเลือกซื้อและบริโภคอาหารอย่างถูกต้อง ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการเลือกสรรอาหารเพื่อการบริโภคอย่างเหมาะสม และปลอดภัย ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน (ดนตรี.....)
- ภาพสวย ๆ ของการทำเกษตรกรรม	ประเทศไทยของเรา ได้ชื่อว่าเป็นอู่ข้าวอู่น้ำอันแสนอุดมสมบูรณ์ สามารถยืนหยัดผลิตอาหารหล่อเลี้ยงตนเองได้ด้วยความภาคภูมิใจ นับเป็นมรดกแผ่นดินที่บรรพบุรุษบำรุงรักษาอย่างหวงแหน มอบผ่านกาลเวลามาถึงมือเรา...ประชาชนคนไทยในปัจจุบัน...
- ภาพย้อนผู้บริโภคกับสภาพปัจจุบัน	ณ วันนี้...แม้เราทุกคนจะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และโลกาภิวัตน์ ที่คุกคามความมั่นคงด้าน
- ภาพการประชุมระดมสมอง ระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายด้านอาหาร	อาหารที่เกิดขึ้นทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย แต่การบริหารจัดการด้านอาหารภายใต้ <u>พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. 2551</u> ซึ่งมีคณะกรรมการอาหารแห่งชาติเป็น
- การทำงานของภาครัฐเกี่ยวกับอาหาร	องค์กกลางในการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ และติดตามการดำเนินงานบริหารจัดการด้าน
- ผู้บริโภคยิ้มแย้ม	อาหาร จะเป็นเสมือนเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านอาหารของประเทศไทย
- ธรรมชาติที่สมบูรณ์	เพื่อให้ประชาชนไทย มีคุณภาพชีวิตที่ดี พรั่งพร้อม และเพียงพอ ด้วยอาหารที่ปลอดภัยและมี
- ธรรมชาติที่สมบูรณ์	คุณภาพ สามารถรักษาสมดุลสภาพแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ
- การผลิตอาหาร	เพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศก้าวไกลด้วย
- การส่งออกอาหาร	ความสามารถในการแข่งขันทางการค้า สร้างรายได้จำนวนมหาศาลสู่ประเทศและประชาชน

ภาพประกอบ (VIDEO)	บทบรรยาย (AUDIO)
- การจำหน่ายสินค้าอาหารให้ต่างประเทศ - กราฟิกสไลด์แกน พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. 2551 รวมพลัง...สร้างยุทธศาสตร์การจัดการด้านอาหารของ ชาติ - ตัวหนังสือ “วันนี้...เราพร้อมที่จะก้าวไป ด้วยกันหรือยัง ?” - End title - Fade มีด	และเพื่อให้ประเทศไทยของเรามีศักยภาพด้าน อาหารที่เข้มแข็ง สามารถก้าวไปข้างหน้าด้วย ความมั่นคงและมั่นใจ... (ดนตรี.....) (ดนตรี.....ยิ่งใหญ่)

ภาคผนวก ข

บทบรรยายและภาพประกอบ (Script)

“พระราชบัญญัติอาหารฉบับใหม่เพื่อคนไทย”

“พระราชบัญญัติอาหารฉบับใหม่เพื่อคนไทย”

ภาพประกอบ (VIDEO)	บทบรรยาย (AUDIO)
- ภาพกราฟิกอาหารและร่างกายมนุษย์ - ภาพอาหารใส่ effect ปิดเบียร์ ซ้อนภาพคนเจ็บป่วย พบแพทย์ นอนในโรงพยาบาล - การทำเกษตรกรรมในประเทศไทย - การผลิตอาหาร ทั้งในระดับชาวบ้านและในโรงงาน - กราฟิกแผนที่โลกแสดงการส่งออกอาหารจากประเทศไทยไปยังทั่วโลก - กราฟิกแสดงวิวัฒนาการของกฎหมายอาหารไทย (ตั้งแต่ พระราชบัญญัติहनน้ำนม พุทธศักราช 2570 , พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหาร พุทธศักราช 2484, พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหาร ฉบับที่ 2 พ.ศ.2502 , พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหาร พ.ศ.2507 , ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 49 และ พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522) ประกอบภาพผู้บริโภคซื้ออาหาร - หยดน้ำที่พระราชบัญญัติอาหารฉบับล่าสุด ซ้อนพื้นหลังเป็นเนื้อหาลายใน - กราฟิกแสดงพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522 และการผ่านของเวลา 28 ปี ซ้อนภาพการผลิตและจำหน่ายอาหารต่าง ๆ	(ดนตรี.....) สำหรับมนุษย์ทุกคน...อาหาร คือสิ่งจำเป็นชีวิต ช่วยสร้างเสริมสุขภาพ ให้มีอนามัยที่แข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ แต่อาหารที่ไม่ปลอดภัย....อาจนำมาซึ่งความเจ็บป่วย และอันตรายถึงชีวิต (ดนตรี.....) ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตอาหารที่สำคัญ ซึ่งนอกจากจะเพียงพอที่จะหล่อเลี้ยงประชากรในประเทศได้แล้ว ยังดำรงสถานะเป็นครัวโลก โดยส่งออกอาหารไปยังประชากรของประเทศต่าง ๆ เกือบทั่วโลกอีกด้วย (ดนตรี.....) พร้อม ๆ กับการก้าวเดินของประเทศ กฎหมายอาหารของไทย ซึ่งนับว่าเป็นเครื่องมืออันสำคัญยิ่งในการคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภค และส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศ ได้มีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง นับแต่ “พระราชบัญญัติहनน้ำนม พุทธศักราช 2470” อันนับเป็นกฎหมายอาหารฉบับแรกของประเทศ มาจนถึงพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522ที่ยังคงใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นกฎหมายหลักที่กำกับดูแลความปลอดภัยด้านอาหารของประชาชน แม้พระราชบัญญัติอาหารฉบับนี้ จะนับได้ว่ามีประสิทธิภาพอย่างยิ่งฉบับหนึ่ง แต่ด้วยระยะเวลาที่ถูกใช้ในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารมานานกว่า 28 ปี ในขณะที่สถานการณ์

ภาพประกอบ (VIDEO)	บทบรรยาย (AUDIO)
- ซ้อนกราฟิกแสดงปัจจัยทั้ง 7 ประการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหาร - กราฟิกกรอบ “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการด้านอาหาร : ผู้บริโภคและการรับสื่อ” - ผู้บริโภคกินอาหารตามร้านค้า/นั่งกินอาหารข้างทาง/ร้านอาหาร fast food - ผู้บริโภคเปิดรับสื่อต่าง ๆ - หัวข้อโฆษณาทางสื่อต่าง ๆ ซ้อน background ภาพโฆษณา - ประชาชนบริโภคอาหารในที่ต่าง ๆ ซ้อนกราฟิกกราฟแสดงจำนวนผู้ป่วยจากการบริโภคอาหาร - ผู้บริโภคสัมมนาเพื่อความรู้ ซ้อนตัวหนังสือ “พรบ.สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2550 หมวดที่ 1” และ “พรบ.คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 มาตรา 4” - ภาพข่าวการเรียกร้องค่าเสียหายจากรัฐ - กราฟิกกรอบ “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการด้านอาหาร : อาหารโลกยุคใหม่” - กราฟิกอาหารชนิดใหม่ ๆ background เป็นห้องทดลอง ซ้อนตัวหนังสือ GMOs , Healthy Food, Novel Food , Novel Technology , Food Supplement , Functional Food , Food Hazards - กราฟิกกรอบ “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการด้านอาหาร : โรคจากการบริโภคอาหาร”	ต่าง ๆ ของโลก ทั้งสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและเทคโนโลยี ได้เปลี่ยนแปลงไปข้างหน้าอย่างรวดเร็ว จึงก่อให้เกิดปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการด้านอาหารของประเทศ อันได้แก่ ผู้บริโภค มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งด้วยสภาพสังคมและเทคโนโลยีการสื่อสารที่ก้าวหน้า ทำให้มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารอย่างหลากหลาย รวมถึงการโฆษณากล่าวอ้างที่เป็นเท็จหรือเกินจริง ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมจากสื่อต่าง ๆ ก่อให้เกิดการบริโภคอย่างไม่เหมาะสมและเกินจำเป็น จนเกิดอันตรายต่อสุขภาพ โดยจะเห็นได้จากจำนวนผู้ป่วยด้วยโรคจากการบริโภคอาหารที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนี้ ผลจากการพัฒนาประเทศทำให้ผู้บริโภคมีความรู้ ประกอบกับกฎหมายต่าง ๆ ได้มีการเพิ่มสิทธิของผู้บริโภคให้มากขึ้น ทำให้ผู้บริโภคเรียกร้องการคุ้มครองจากภาครัฐมากขึ้นกว่าเดิม การพัฒนาด้านเทคโนโลยีการผลิตอาหารในโลกยุคใหม่ ทำให้เกิดอาหารประเภทใหม่ ๆ ที่บางชนิดอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพผู้บริโภค จึงต้องการระบบประเมินความปลอดภัยและมาตรการควบคุมต่าง ๆ มารองรับอย่างเหมาะสม ในขณะเดียวกันก็เกิดโรคจากการบริโภคอาหาร ที่มีการระบาดอย่างรวดเร็วในรูปแบบที่

ภาพประกอบ (VIDEO)	บทบรรยาย (AUDIO)
- การขายเนื้อ ช้อนภาพโรควัวบ้า - การขายไก่ ช้อนภาพโรคไข้หวัดนก - กราฟิกกรอบ “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการด้านอาหาร : ผู้ประกอบการ” - ภาพผู้ประกอบการด้านอาหาร ทั้งเล็ก/ใหญ่ - กราฟิกกรอบ “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการด้านอาหาร : ภาครัฐ” - การทำงานของภาครัฐ เกี่ยวกับอาหาร ในที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ - กราฟิกกรอบ “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการด้านอาหาร : เศรษฐกิจ” - การผลิตอาหารในโรงงาน - กราฟิกลูกโลก แสดงภาพอาหารส่งออก ช้อนตัวหนังสือ WTO,Codex,SPS,TBT - ตู้คอนเทนเนอร์ส่งสินค้าออก - ภาพสินค้าถูกส่งคืนในโกดัง ช้อนตัวหนังสือ “REJECTED” - การประชุมและเจรจาการค้าระดับนานาชาติ - กราฟิก เห็นแรงผลักดันทั้ง 7 ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประสิทธิภาพการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหาร 3 ประการ (ไม่ทันต่อสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลง,ขาดความคล่องตัว ไม่เชื่อต่อธุรกิจ,ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในภาพรวมของประเทศ)	ไม่เคยปรากฏมาก่อน จำเป็นต้องนำมาตรการควบคุมที่เข้มแข็งและทันทั่วทั้งที่เข้ามาจัดการ เพื่อให้เกิดความปลอดภัย ผู้ประกอบการ มีรูปแบบการดำเนินการที่หลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น ทำให้กฎหมายอาหารที่มีอยู่ อาจไม่สามารถครอบคลุมได้ทั่วถึง ภาครัฐ มีภาระหน้าที่กว้างขวางและเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนประชากร ทั้งในส่วนของผู้บริโภคและผู้ประกอบการ ในขณะที่งบประมาณและกำลังคนมีจำกัด ทำให้การดำเนินการดังกล่าวเกิดความล่าช้าและไม่ทันต่อการขยายตัว และที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือ การที่โลกทุกส่วนสามารถเชื่อมโยงกันได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงด้าน เศรษฐกิจ ที่ทุกประเทศ รวมทั้งประเทศไทยต้องอยู่ภายใต้กฎกติกาสากลของการค้าระหว่างประเทศ ทั้งด้วยความจำเป็นด้านความปลอดภัยต่อสุขภาพ และด้วยเหตุผลการกีดกันทางการค้า ส่งผลให้ปัจจุบันประเทศไทยต้องประสบปัญหาอย่างมากมาย ทั้งกรณีสินค้าส่งออกถูกตีคืนจากประเทศคู่ค้า สร้างความเสียหายทางธุรกิจเป็นมูลค่ามหาศาล และการที่ประเทศคู่ค้าเจรจาต่อรองขอลดหย่อนมาตรฐานความปลอดภัยของสินค้าที่ประเทศของตน ส่งออกมายังประเทศไทย โดยอ้างหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นสิทธิภายใต้กติกการค้าโลก ปัจจัยดังกล่าวส่งผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารในปัจจุบัน ซึ่งนอกจากจะไม่ทันต่อสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแล้วยังขาดความคล่องตัว และไม่เชื่อต่อธุรกิจการค้า อีกทั้งยังเป็นอุปสรรคและส่งผลต่อความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานในภาพรวมของประเทศ

ภาพประกอบ (VIDEO)	บทบรรยาย (AUDIO)
- กราฟิกแสดงพรบ.อาหารฉบับใหม่ เข้ามาแทนพรบ.อาหารฉบับเก่า ภายในประกอบด้วยคุณสมบัติเด่น (คุ้มครองผู้บริโภค,เหมาะสมและทันสมัย,รองรับการค้าโลก) ชื่อนภาพผู้บริโภค/การส่งออก - Caption “การเพิ่มประสิทธิภาพการคุ้มครองผู้บริโภค” - กราฟิกกรอบ “การเพิ่มประสิทธิภาพการคุ้มครองผู้บริโภค” แสดงไฮไลท์เป็นภาพขาว-ดำ - การทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐในส่วนต่าง ๆ - กราฟิกกรอบ “การเพิ่มประสิทธิภาพการคุ้มครองผู้บริโภค : ใช้นโยบายรับรองเอกชน” - ใน lab ของหน่วยงานรับรองของเอกชน - กราฟิกกรอบ “การเพิ่มประสิทธิภาพการคุ้มครองผู้บริโภค : นำผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาช่วยประเมิน” - การประชุมระหว่างผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับอาหาร	ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่กฎหมายควบคุมด้านอาหารของประเทศไทย จะต้องได้รับการแก้ไขและปรับปรุง เพื่อให้สามารถคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล รองรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ได้อย่างเหมาะสม ทันทั่วถึง และมีความเท่าทันต่อเหตุการณ์และสอดคล้องกับกติกาสากล ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายเปรียบทางการค้า โดยมุ่งแก้ไขในประเด็นหลักที่สำคัญ คือ <u>การเพิ่มประสิทธิภาพการคุ้มครองผู้บริโภค</u> โดยนอกจากจะกำหนดเกณฑ์รองรับการมอบอำนาจให้กับหน่วยงานท้องถิ่นในการคุ้มครองผู้บริโภค ครอบคลุมในทุกพื้นที่ แล้วยังได้ปรับปรุงบทบัญญัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของภาครัฐด้านอื่นที่สำคัญ ได้แก่ การเพิ่มบทบาทให้หน่วยงานรัฐและเอกชนที่มีศักยภาพ เข้ามามีส่วนร่วมในการคุ้มครองความปลอดภัยให้กับผู้บริโภค - ทั้งการเปิดโอกาสให้มีการใช้หน่วยงานรับรอง ห้องปฏิบัติการทดสอบ หรือองค์กรเอกชน ที่มีความสามารถ เข้ามาช่วยในการตรวจประเมินมาตรฐานสถานที่และผลิตภัณฑ์ - และการนำผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาช่วยประเมินความปลอดภัยทางวิชาการใหม่ ๆ รวมทั้งการโฆษณาการกล่าวอ้างทางสุขภาพ เพื่อให้เกิดความถูกต้องเหมาะสมตามหลักสากล ทั้งนี้ ยังคงอำนาจตัดสินใจไว้ที่หน่วยงานภาครัฐในการอนุญาต

ภาพประกอบ (VIDEO)	บทบรรยาย (AUDIO)
- กราฟิกกรอบ “การเพิ่มประสิทธิภาพการคุ้มครองผู้บริโภค : กำหนดให้อาหารนำเข้าต้องผ่านด่านตรวจสอบอาหาร” - สินค้าหนีภาษีบริเวณใกล้ชายแดน - การขออนุญาตที่ด่านตรวจสอบอาหาร - กราฟิกกรอบ “การเพิ่มประสิทธิภาพการคุ้มครองผู้บริโภค : การปรับปรุงการควบคุมโฆษณา” - เอกสารขออนุญาตโฆษณาอาหาร - กราฟิกกรอบ “การเพิ่มความคล่องตัวในการกำกับดูแล” - ภาพไฮไลต์ขาว-ดำ - กราฟิกกรอบ “การเพิ่มความคล่องตัวในการกำกับดูแล : ปรับปรุงอำนาจรัฐมนตรี” - การประชุมคณะรัฐมนตรี - กราฟิกกรอบ “การเพิ่มความคล่องตัวในการกำกับดูแล : ปรับปรุงอำนาจสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา” - การประชุมของ อย. ช้อนภาพระเบียบสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา - กราฟิกกรอบ “การเพิ่มความคล่องตัวในการกำกับดูแล : เรียกคืนสินค้าที่ไม่ได้คุณภาพ” - ภาพขาว-ดำ สินค้าบนชั้นวางจำหน่าย ช้อนตัวหนังสือ “RECALL” - กราฟิกกรอบ “การเพิ่มความคล่องตัวในการกำกับดูแล : กำหนดบทลงโทษสอดคล้องกับปัจจุบัน” - ภาพผู้ประกอบการต่าง ๆ ช้อนภาพด้านหน้าศาลอาญา	● การป้องกันการไหลทะลักของสินค้าอาหารจากการกำหนดเขตการค้าเสรี โดยกำหนดให้อาหารที่จะนำเข้ามาในราชอาณาจักร จะต้องผ่านด่านตรวจสอบอาหาร เพื่อประเมินความปลอดภัยก่อนนำเข้ามาบริโภคในประเทศ - นอกจากนี้ ยังปรับปรุงการควบคุมโฆษณา โดยกำหนดเกณฑ์ที่ยอมให้โฆษณาได้ และเพิ่มความเข้มงวดในกรณีที่มีการกล่าวอ้างทางสุขภาพ อีกทั้งได้ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นลง - นอกจากนี้ ยังเพิ่มความคล่องตัวในการกำกับดูแลให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น - โดยการปรับปรุงอำนาจรัฐมนตรีในการบริหารจัดการด้านกฎหมายให้มากขึ้น สามารถออกกฎหมายปรับปรุงการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างทัน่วงที่ ● ปรับปรุงอำนาจให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาออกระเบียบรองรับอำนาจรัฐมนตรี เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงาน ● อีกทั้งสามารถเรียกคืนสินค้าที่ไม่ได้คุณภาพหรืออาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภคได้ ● และมีการกำหนดบทลงโทษให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้ผู้ประกอบการมีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคของตนมากขึ้น

ภาพประกอบ (VIDEO)	บทบรรยาย (AUDIO)
- Caption “การเพิ่มบทบาทของผู้ประกอบการในการมีส่วนร่วมคุ้มครองผู้บริโภค” - กราฟิกกรอบ “บทบาทผู้ประกอบการให้มีส่วนร่วมคุ้มครองผู้บริโภค : ใช้ระบบประกันคุณภาพ Specific GMP และ HACCP” - การตรวจโรงงานตามมาตรฐาน - กราฟิกกรอบ “บทบาทผู้ประกอบการให้มีส่วนร่วมคุ้มครองผู้บริโภค : มีนักวิชาการด้านอาหาร” - นักวิชาการด้านอาหารของโรงงานตรวจ line ผลิต - กราฟิกกรอบ “บทบาทผู้ประกอบการให้มีส่วนร่วมคุ้มครองผู้บริโภค : Who did, Who pay” - การตรวจอาหารใน lab - กราฟิกกรอบ “บทบาทผู้ประกอบการให้มีส่วนร่วมคุ้มครองผู้บริโภค : ชดใช้ค่าเสียหายให้ผู้บริโภค” - การตรวจอาหารใน lab - อาหารที่วางจำหน่าย ทำ effect ขาว-ดำ - เจ้าหน้าที่ตรวจอาหารในแหล่งจำหน่าย ซ้อนตัวหนังสือ “มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS Agreement)” และ “Codex” - การส่งออกสินค้า - การประชุม ซ้อนตัวหนังสือ “RISK MANAGEMENT”	การเพิ่มบทบาทของผู้ประกอบการในการมีส่วนร่วมคุ้มครองผู้บริโภค ● การกำหนดให้ผู้ประกอบการนำระบบประกันคุณภาพ เช่น Specific GMP และระบบ HACCP ไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิต เพิ่มจากการใช้ GMP แบบทั่วไปในกฎหมายเดิม เพื่อยกระดับความปลอดภัยในการผลิต ● และการกำหนดให้มีนักวิชาการด้านอาหารประจำสถานที่ผลิต เพื่อดูแลความปลอดภัยของอาหารที่มีความเสี่ยงสูง ● โดยนำหลักการที่ให้ผู้ประกอบการรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการตรวจพิสูจน์ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ หรือที่เรียกว่า Who did, Who pay มาใช้ ทั้งนี้ เพื่อความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในการดำเนินการ และเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐ ● มีการเพิ่มบทบาทให้ผู้ประกอบการต้องชดใช้ค่าเสียหาย ในกรณีที่สามารพพิสูจน์ได้ว่าผลิตภัณฑ์นั้นก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค ทั้งนี้ การปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว ได้นำหลักการของมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช หรือ SPS Agreement และ Codex มาใช้ เพื่อให้มาตรการที่ใช้บังคับดังกล่าวเป็นที่น่าเชื่อถือได้รับการยอมรับ ทั้งในและต่างประเทศ ลดข้อโต้แย้งในเวทีการค้าโลกได้อย่างเหมาะสม

ภาพประกอบ (VIDEO)	บทบรรยาย (AUDIO)
- กราฟิกไซเรน ซ่อนตัวหนังสือ “Rapid Alert System” - ตึก อพย. ซ่อน logo สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา - กราฟิกแผนที่ประเทศไทยลอยเหนือแผนที่โลก ซ่อนตัวหนังสือ “ National Food Authority ” กราฟิก เห็นพรบ. อยู่ในรอบ 3 เหลี่ยม แต่ละด้านเป็นตัวหนังสือแต่ละฝ่าย (ภาครัฐ, ผู้ประกอบการ, ผู้บริโภค) - กรอบด้าน “ภาครัฐ” พลิกขึ้น มีภาพการทำงานของภาครัฐร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั่วประเทศ - กรอบด้าน “ผู้ประกอบการ” พลิกขึ้น มีภาพการผลิตอาหารในที่ต่าง ๆ	● นอกจากนี้ ยังนำหลักการในเรื่องของการบริหารความเสี่ยง หรือ Risk Management มาใช้ เพื่อให้สามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ● อีกทั้งนำระบบเตือนภัยด้านความปลอดภัยอาหารมาใช้ เพื่อจัดการในกรณีภาวะวิกฤต โดยทั้งหมดนี้ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ในฐานะหน่วยงานกลาง ซึ่งรับผิดชอบด้านความปลอดภัยของอาหารของประเทศ (National Food Safety Authority) จะเป็นผู้รับผิดชอบ กำกับดูแล และประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานในภาพรวม (ดนตรี.....) ผลการปรับปรุงพระราชบัญญัติอาหารดังกล่าว จะส่งผลดี อย่างยิ่งในการสร้างสมดุลให้กับทั้ง 3 ฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการคุ้มครองความปลอดภัยในการบริโภคอาหาร นั่นคือ... ภาครัฐ สามารถเฝ้าระวังระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดพลังอันเข้มแข็งในการคุ้มครองผู้บริโภค สามารถเตรียมพร้อมเพื่อรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ มุ่งเน้นบทบาทในการเป็นผู้กำกับดูแล โดยใช้กำลังคน งบประมาณ และเวลาอย่างคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพ ผู้ประกอบการ ได้รับการตอบสนองจากภาครัฐที่เอื้อต่อการแข่งขันทางธุรกิจ สามารถพัฒนากระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์ การนำเข้า การ

ภาพประกอบ (VIDEO)	บทบรรยาย (AUDIO)
- การตรวจสอบคุณภาพอาหาร - กรอบด้าน “ผู้บริโภค” พลิกขึ้น มีภาพผู้บริโภคเลือกซื้อและบริโภคอาหารในที่ต่าง ๆ - กราฟิกของ 3 ด้าน ประกอบกัน เป็น 3 เหลี่ยมบูรณาการ - ผู้บริโภคเลือกซื้อ/รับประทานอาหาร - การส่งออกอาหาร - กราฟิกลูกโลก แล้วย่อลงมาอยู่บนมือ - เปลี่ยนลูกโลกเป็น logo โครงการ และสโลแกน - End Title/fade มืด	จำหน่าย และการโฆษณา ได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ และในขณะเดียวกันก็จะมีส่วนร่วมในการคุ้มครองผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น ประโยชน์สูงสุด ซึ่งนอกจากจะได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยในการบริโภคอย่างครอบคลุมแล้ว ยังจะได้รับการชดเชยจากผู้ประกอบการอย่างเป็นธรรม ในกรณีที่เกิดความเสียหายจากการบริโภคอาหารอีกด้วย (ดนตรี.....) และที่สำคัญที่สุดคือในส่วนของผู้บริโภค ที่เป็นผู้ได้รับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความสมดุลและบูรณาการเพื่อการคุ้มครองความปลอดภัยให้กับประชาชนไทยทุกคน อีกทั้งสามารถรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลง ด้านเทคโนโลยี และการค้าที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน เพื่อให้คนไทยมีความสุขในการบริโภคอาหาร ได้อย่างปลอดภัย คุ่มค่า และสมประโยชน์ พร้อม ๆ กับการทำให้เป้าหมายของประเทศไทย ในการเป็น “ครัวของโลก” ที่อยู่เพียงแค่เอื้อมนั้น มาอยู่บนมือเราด้วยความมั่นใจ และภาคภูมิใจ (ดนตรี.....) พระราชบัญญัติอาหารฉบับใหม่..... ก้าวไกลทันโลก เพื่อผู้บริโภคปลอดภัย (ดนตรี.....ยิ่งใหญ่)

ภาคผนวก ค

แผ่นพับ

“ถึงเวลาที่คนไทย...จะมี พ.ร.บ. อาหารฉบับใหม่”

ทำไมต้องมี พรบ. อาหาร ฉบับใหม่

พรบ.อาหาร พ.ศ.2522 เป็นกฎหมายที่คุ้มครองผู้บริโภคให้ได้บริโภคอาหารที่สะอาดปลอดภัย และมีคุณภาพมาตรฐาน โดยการควบคุมดูแลผลิตภัณฑ์ การประกอบกิจการผลิต ขาย นำเข้า หรือส่งออกอาหาร โดยให้อำนาจอรัฐมนตรีออกกฎกระทรวงหรือประกาศกระทรวงเพื่อกำหนดคุณภาพและความปลอดภัยของอาหาร ซึ่งอาหารที่ผลิตและจำหน่ายภายในประเทศต้องมีความปลอดภัย ได้คุณภาพและมาตรฐานตามที่กำหนด และไม่หลอกลวงผู้บริโภค

แต่อย่างไรก็ดี เมื่อสภาพสังคม วัฒนธรรมการบริโภค และระบบเศรษฐกิจได้เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมให้ต้องมีปรับปรุงกฎหมายอาหารของไทย เพื่อให้สามารถดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทันต่อสถานการณ์ และเอื้อต่อธุรกิจการค้า

ปัจจัยสำคัญที่เป็นแรงผลักดันให้ต้องมีการปรับปรุง พรบ. อาหาร ได้แก่

1. สิทธิขั้นพื้นฐานของผู้บริโภค ผู้บริโภคเรียกร้องสิทธิในการบริโภคอาหารที่ปลอดภัย คุ่มค่าและสมประโยชน์ และสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและเพียงพอ รวมถึงต้องได้รับการชดเชยความเสียหายอันเนื่องมาจากอาหาร ดังนั้น พรบ.อาหารจึงต้องสามารถคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานผู้บริโภค

2. ระบบเศรษฐกิจภายในและภายนอกประเทศ จากการแข่งขันทางการค้าและการพัฒนาธุรกิจที่ทันสมัย การขยายตัวของธุรกิจอาหาร การทะลักของสินค้าจากข้อตกลงเขตการค้าเสรี (FTA) และการเร่งรัดการปรับให้เป็นมาตรฐานเดียวกันของกลุ่มภูมิภาคอาเซียน รวมทั้งการใช้กติกการค้าโลก (NTB) เป็นเครื่องมือกีดกันทางการค้า ดังนั้น พรบ.อาหารจึงต้องมีการปรับปรุงให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือกติกาสากล

3. การสื่อสารและการตลาด การโฆษณาที่หลากหลายรูปแบบที่ใช้ชักจูงให้ผู้บริโภคเกิดพฤติกรรมการบริโภคที่ไม่เหมาะสมหรือเกินความจำเป็นหรือไม่ปลอดภัย จากการโฆษณาไม่ถูกต้องหรือกล่าวอ้างเกินจริง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องเพิ่มความเข้มงวดในการโฆษณาอาหารให้มากขึ้น

4. รูปแบบอาหารและเทคโนโลยีทางการผลิตใหม่ๆ ผู้ประกอบการมีการพัฒนาหลากหลายผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพื่อสนองตอบความต้องการผู้บริโภค รวมทั้งใช้กรรมวิธีการผลิตรูปแบบใหม่ๆ สิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องประเมินความปลอดภัย

5. ปัญหาสาธารณสุข ปรากฏการณ์ของระบาดโรคใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในวัตถุดิบทางการเกษตร ไม่ว่าจะเป็น โรควัวบ้า โรคไข้หวัดนก อันก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความเชื่อมั่นทางการค้า ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีกลไกในการรับมือกับปัญหาเหล่านี้อย่างรัดกุม

6. ข้อจำกัดภาครัฐ ทั้งด้านอำนาจหน้าที่ งบประมาณ กำลังคน องค์ความรู้ของบุคลากร ช่องว่างและความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานและการเปลี่ยนแปลงนโยบาย รวมทั้งระบบที่ไม่ยืดหยุ่น ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงระบบการบริหารจัดการด้านกฎหมายให้มีความยืดหยุ่นและลดความซ้ำซ้อน

สาระสำคัญของกฎหมายที่ปรับปรุง

1. เพิ่มประสิทธิภาพด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

- **เพิ่มความยืดหยุ่นในการกำกับดูแลให้ทันต่อสถานการณ์**

- ปรับปรุงอำนาจรัฐมนตรีให้สามารถออกกฎหมายครอบคลุมทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องได้ รวมทั้งการขยายขอบข่ายอำนาจบริหารจัดการด้านกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ให้สามารถออกระเบียบรองรับอำนาจรัฐมนตรี เพื่อบริหารจัดการให้เกิดความยืดหยุ่น ทันต่อสถานการณ์

- **กระจายงานให้องค์กรรัฐหรือเอกชนอื่นที่มีความเชี่ยวชาญ เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและประสิทธิภาพในการตรวจสอบ**

- ใช้ห้องปฏิบัติการภาคเอกชน (LAB) และหน่วยรับรอง (CB) ในการตรวจพิสูจน์ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์และการประเมินระบบประกันคุณภาพของสถานที่ผลิต

- นำผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาประเมินความปลอดภัยทางวิชาการใหม่ๆ หรือวิชาการขั้นสูงที่มีความซับซ้อน รวมทั้งการพิจารณาโฆษณาที่กล่าวอ้างทางสุขภาพ

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาจะกำหนดกฎเกณฑ์และระเบียบของการรับรองหน่วยงานเหล่านี้โดยใช้มาตรฐานสากล เพื่อสร้างความมั่นใจ ว่าหน่วยงานนั้นมีความน่าเชื่อถือและมีศักยภาพพอที่จะช่วยดำเนินกิจกรรมการตรวจพิสูจน์และประเมินหลักฐาน เพื่อเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา โดยอำนาจตัดสินใจยังอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา จึงเป็นการลดภาระภาครัฐที่มีข้อจำกัดด้านกำลังคนและทำให้เกิดความคล่องตัว รวดเร็ว มีประสิทธิภาพและเป็นที่เชื่อถือได้

- **กำหนดขอบเขตของการควบคุมอาหารให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับสถานการณ์ โดยกำหนดเพิ่มหรือปรับปรุงนิยาม**

- นิยามที่กำหนดเพิ่ม เช่น “อาหารเสริมคุณภาพ” “การกล่าวอ้างทางโภชนาการ” “การกล่าวอ้างทางสุขภาพ” “ระบบการเตือนภัยด้านอาหาร” เป็นต้น

- นิยามที่มีการปรับปรุง เช่น “การผลิตอาหาร” “สถานที่ผลิตอาหาร” “ภาชนะบรรจุ” “เอกสารกำกับอาหาร” “จำหน่าย” และ “ข้อความและโฆษณา” เป็นต้น

การกำหนดนิยามศัพท์ต่างๆ ให้สอดคล้องและครอบคลุมกับสถานการณ์ในปัจจุบันและมีความชัดเจนมากขึ้น จะช่วยให้ไม่เกิดความสับสน หรือการตีความเพื่อหลีกเลี่ยงข้อกฎหมายทั้งเจตนา หรือไม่เจตนา

- **เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบอาหารนำเข้าที่ด่านอาหารและยา**

เพิ่มบทบัญญัติให้อาหารนำเข้าต้องผ่านการตรวจที่ด่านอาหารและยา เพื่อป้องกันการทะลักเข้าของสินค้าอาหารโดยไม่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและความปลอดภัย ทำให้สามารถประเมินและควบคุมความปลอดภัยของอาหารที่นำเข้าได้ทั้งหมด

- **กำหนดเกณฑ์ที่เอื้อต่อการส่งออกสินค้า**

เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ผลิตอาหารเพื่อการส่งออก จึงให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัตินี้ แต่กำหนดหน้าที่ให้ผู้ส่งออกแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับอาหารที่ส่งออกเพื่อให้สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของอาหารได้ ในกรณีที่พบปัญหาการปนเปื้อนและมีการส่งสินค้าคืนกลับจากประเทศผู้ซื้อ เพื่อที่สินค้าที่ไม่ได้คุณภาพเหล่านั้นจะไม่ถูกกระจายไปสู่ผู้บริโภคภายในประเทศในภายหลัง

- **การกำกับดูแลโฆษณาอาหาร**

เพิ่มความเข้มงวดในการกำกับดูแลโฆษณาอาหาร โดยให้ผู้โฆษณาต้องปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการโฆษณาที่มีกล่าวอ้างทางสุขภาพ ต้องมาขออนุญาตก่อนโฆษณา อย่างไรก็ตามการโฆษณาประเภทอื่น สามารถทำการเผยแพร่ได้โดยไม่ต้องขออนุญาตเท่าที่ยังเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ โดยมีการเพิ่มบทลงโทษตามความรุนแรงของผลกระทบจากการโฆษณาที่ไม่ถูกต้อง เพื่อให้สามารถรองรับปัญหาโฆษณาที่มีเพิ่มมากขึ้น

2. เพิ่มความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการคุ้มครองผู้บริโภคมากขึ้น

- **กำหนดให้ผู้ประกอบการต้องมีระบบควบคุมตนเอง (Self-control)**

กำหนดให้สถานที่ผลิตอาหารทั้งหมดต้องมีระบบประกันคุณภาพการผลิต เพื่อให้ผู้ประกอบการควบคุมการผลิตด้วยตนเองตามเกณฑ์ที่กำหนด และกำหนดให้การผลิตอาหารที่มีความเสี่ยงต้องมียุทธศาสตร์ด้านอาหารประจำ ณ สถานที่ผลิตนั้น เพื่อควบคุมการผลิตให้มีความถูกต้องได้มาตรฐาน เช่น อาหารกระป๋อง อาหารทารก เป็นต้น

- **กำหนดให้ผู้ประกอบการมีความรับผิดชอบมากขึ้น**

- **กำหนดความรับผิดชอบต่ออาหาร (Product Liability)** ผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องรับภาระในการตรวจสอบพิสูจน์ความปลอดภัยของอาหารที่ตนผลิต หรือพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตน และต้องรับผิดชอบค่าเสียหายที่เกิดขึ้น หากอาหารที่จำหน่ายก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภค และให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาสามารถฟ้องร้องแทนผู้บริโภคได้

- **ปรับปรุงบทลงโทษ** ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ ปัจจุบันมีบทลงโทษไม่รุนแรงทำให้ผู้ประกอบการไม่เกรงกลัวและมักจะละเมิดกฎหมาย จึงปรับบทลงโทษให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

- **ผู้ประกอบการรับผิดชอบการตรวจพิสูจน์ความปลอดภัยของอาหาร** ตามหลักการ Who did Who Pay อันเป็นหลักการสากล ทั้งนี้เนื่องจากผู้ประกอบการเป็นผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ ดังนั้นผู้ประกอบการจึงควรรับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น เช่น ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ ณ ด่านนำเข้า ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการประเมินสถานที่ประกอบการขออนุญาตผลิต และการประเมินเอกสารวิชาการ เป็นต้น เพื่อความรวดเร็วและประสิทธิภาพในการดำเนินการ เป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐ

- **การเรียกคืนสินค้า (Product Recall)** เมื่อพบปัญหาอาหารไม่ปลอดภัย สำนักงานฯ สามารถสั่งให้ผู้ประกอบการทำการเรียกคืนสินค้าออกจากท้องตลาดได้ รวมทั้งสามารถประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติการเรียกคืนสินค้าและเตรียมการรองรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทันเวลาที่

3. เพิ่มความเชื่อมั่น ความเชื่อถือและความเข้มแข็งทางการค้าในเวทีโลก

การปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสากล โดยการนำหลักการตามมาตรฐานสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS Agreement) และ Codex มาใช้ เพื่อให้เป็นที่น่าเชื่อถือ ยอมรับ ทั้งในและต่างประเทศ ลดข้อโต้แย้งในเวทีการค้าโลก สอดคล้องกับกติกาสากลเพื่อรองรับกติกาการค้าโลก

- **นำหลักการในเรื่องของการบริหารความเสี่ยง** มาใช้ ในการจัดกลุ่มประเภทของอาหาร เพื่อให้สามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

- **นำระบบเตือนภัยด้านความปลอดภัยอาหาร** มาใช้ เพื่อจัดการในกรณีภาวะวิกฤต

โดยทั้งหมดนี้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาในฐานะหน่วยงานกลาง ซึ่งรับผิดชอบด้านความปลอดภัยของอาหารของประเทศ จะเป็นผู้รับผิดชอบ กำกับดูแล และประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานในภาพรวม

เป้าหมายการปรับปรุงพระราชบัญญัติอาหาร

การปรับปรุงพระราชบัญญัติจะทำให้การบริหารจัดการระบบความปลอดภัยด้านอาหารมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งการคุ้มครองผู้บริโภค ความคล่องตัวของผู้ประกอบการ และการทำงานภาครัฐ อีกทั้งยังเอื้อต่อการพัฒนาของภาคเศรษฐกิจของประเทศ สรุปได้ดังนี้

สิ่งที่ผู้บริโภคจะได้รับ

- ได้รับอาหารที่ปลอดภัย คุ่มค่าและสมประโยชน์แก่ผู้บริโภค
- ได้รับการชดเชยต่อความเสียหายอันเกิดจากอาหารที่ไม่ปลอดภัยและการหลอกลวง
- ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเหมาะสมแก่การเลือกบริโภคอาหาร (การโฆษณา)

สิ่งที่ผู้ประกอบการจะได้รับ

- ลดภาระผู้ประกอบการ ในด้านการขออนุญาตเกี่ยวกับอาหาร
- เพิ่มความมั่นใจแก่ประเทศคู่ค้า ลดข้อโต้แย้งทางการค้า
- การกำกับดูแลที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์สากล จึงมีความโปร่งใสและเป็นธรรม

สิ่งที่ภาครัฐจะได้รับ

- เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ทรัพยากรบุคคลและงบประมาณ
- ลดความซ้ำซ้อนและช่องว่างในการกำกับดูแล
- สามารถดำเนินการในเชิงรุก